

A FÖLD SZELLEME

TRAGÉDIA NÉGY FELVONÁSBAN

EÖRSI ISTVÁN FORDÍTÁSA

SZEREPLŐK

DR. GOLL, *egészségügyi tanácsos*

DR. SCHÖN, *főszerkesztő*

ALWA, *a fia*

SCHWARZ, *festőművész*

ESCERNY HERCEG, *Afrika-utazó*

SCHIGOLCH

RODRIGO, *artista*

HUGENBERG, *gimnazista*

ESCHERICH, *riporter*

LULU

GESCHWITZ GRÓFNŐ, *festőnő*

FERDINAND, *kocsis*

HENRIETTE, *szobalány*

EGY LAKÁJ

Hugenberg szerepét lány játssza

A jobb és bal oldal a színészek felől értendő

PROLÓGUS

Felgördül a függöny, egy sátor bejárata látszik. A sátorból cintányér-zengés és dobpergés kíséretében cindóbervörös frakkban fehér csokornyak-kendős, hosszú fekete fürtű állatszeliídító lép ki; fehér nadrágot és hosszú szárú, karímás csizmát visel, bal kezében hajtóostor, jobbában töltött revolver

Csak tessék, tessék, az állatsereglet
Büszke urakra vár, víg asszonyokra,
Forró kéjjel s hidegen iszonyodva
Nézenek a lelketlen állatokra,
Kiket emberi lángész fékezett meg.
Csak tessék, tessék, máris megkezdik benn! –
Két felnőttel egy gyerek jöhet ingyen.

Szűk rácsok közt küzd itt állat meg ember,
Ez korbácsát suhintja gúnyosan,
Amaz fergeteges bögedelemmel
Gyilkos dühvel a torkának rohan;
Okosság és erő felváltva nyer,
A földön hol ez, hol az nyúlik el;
Az ember négykézláb, kettőn az állat!
Egy pillantás, zsarnoki, jéghideg –
Nyakát a dög kussolva hajtja meg
S a diadalmas csizma rája hághat.

Cudar idők! – Az urak és a dámák,
Kik körülvették egykor ketrecem,
Bohózat, Ibsen, operák s a drámák
Hívei, mint a nagybecsű jelen.
Kosztosaimnak nincs eledele:
Egymással tömik magukat tele.
Színházi színész dolga jó dolog!
Bordáin hús van, s biztos lehet ebben,
Az éhség bármilyen kérlelhetetlen,

S kartársak gyomra bárhog is korog. –
De művészetben aki nagyra törne,
Az érdemet s a bért ne mérje össze.

Vígjátékokban és tragédiákban
Jóltáplált háziállatokra leltek,
Vegetariánus-kosztoson neveltek,
Nyafognak kényelmesen és csináltan,
Mint azok lent, kik a zsöllyékben ülnek:
Az egyik hős a pálinkát nem állja.
A másik töpreng: vajon jól szeret?
A harmadik neheztel a világra,
Öt felvonáson át hangzik siráma,
S a kegyelemdöfést nem kapja meg. –
Az igaz, a vad és a szép állatok,
Hölgyeim, csupán nálam láthatók.

Nézzék a tigris, akinek szokása,
Hogy befalja, amire rászökell;
A medvét, aki kezdettől zabálna
S éji lakomán holtan nyúlik el;
Nézzék a mulatságos, kicsi majmot,
Unalmában bohóckodik e bajnok,
Van tehetsége, de nincs benne nagyság,
Csupaszsága kacérkodó pimaszság;
S látnak sátramban, tanum rá az Ég,
Rögtön a függöny mögött egy tevét! –
S kushad az állat, lábamhoz legörnyed,
Ha – *(a közönség közé lő)*

– pisztolyom zengőn munkába fog.
Vacog minden lény; hideg maradok,
Ember-hideg, S így hódolok Önöknek.

Csak tessék, tessék! – Belépni se mernek? –
Gyerünk, a bírák itt Önök lehetnek!
Férgeit minden égtáj ideontja:

Kaméleon, sárkány és krokodil jó,
 S mélységek alján nyüzsgő göte, kobra.
 Nevetnek rajtam, tudom, bár nem illő,
 S egy mukkomat se hiszi senkise.

Fellebbenti az ajtó függönyét, és bekiabál a sátorba
 Hé, Guszti! Hozd a kígyónkat ide!

Pocakos munkás egy Pierrot-kosztümös színésznőt hoz ki a sátorból, aki
Lulut játssza majd, és a földre ülteti, az állatszelídítő elé

Bajszerzésre teremtette a végzet:
 Csábítson, csaljon, terjessze a mérget –
 Őljön s ne érezze az áldozat.

Megvakarja Lulu állát

Szép állat, csak ne cicomázd magad!
 Ne légy habókos, balga és csinált,
 Bár így kevésbé kapsz jó kritikát.
 Nincs jogod rá, hogy nyávogj, mint a macskák,
 S kificamítsd az asszony ősalakját,
 Fintorogva és faksznizva ne sértsd meg
 A bűnt, e gyermeketeg együgyűséget!
 Szavad mindig természetes legyen,
 S ne beszélj természetellenesen,
 Mert ősidőktől a művészet főfő-
 Szabálya, hogy magátólértetődő!

A közönségnek

Most semmi különöst nem látni rajta,
 De meglátják majd, hogy miféle fajta:

A tigrist fojtogatja s az erős test
 Jajongva múl ki! – Itt látják a győztest!
 Hopp, Guszti, mars! Vidd vissza a helyére –

A munkás karjába emeli Lulut; az állatszelídítő megveregeti a csípőjét

Te ártatlanság – szívem szende szépe!

A munkás visszaviszi Lulut a sátorba

S a legjobbat csak eztán említem:
Egy ragadozó foga közt fejem.
Csak tessék, tessék! Nem új a darab,
De aki látja, mindig jól mulat.
Nem félek, hogyha torkát tágratátja,
E ragadozó rámharapni gyáva.
Oly szép, oly vad, oly tarkán foltteli,
Koponyámat fölöttébb tiszteli!
Fejem berakom szájába nyugodtan,
Egy vicc – és halántékom összeroppan!
Itt nem segíthet villámló szemem –
Egy viccre tét az életem legyen!
Ostor, fegyver, eldoblak, messze vetlek,
Ártatlan leszek, ahogy Isten teremtett. –
Hogy e bestiát mily néven köszöntsék? –
Csak tessék, tessék, nagybecsű közönség!

Az állatszelídítő cintányérzengés és dobpergés kíséretében visszamegy a sátorba

ELSŐ FELVONÁS

Tágas műterem. – Jobbra hátul bejárati ajtó, jobbra elöl oldalajtó a hálókamrához. Középen dobogó. A dobogó mögött spanyolfal. A dobogó előtt szmirnaszőnyeg. Balra elöl két festőállvány. A hátsón egy fiatal lány mellképe. Az elsőnek nekitámasztva egy megfordított vászon. A festőállványok előtt, elöl, a közép felé egy pamlag tigrisbőrrel letakarva. Jobbra a falnál két szék. A háttérben vashágcsó

ELSŐ JELENET

Schwarz és Schön

SCHÖN (*a pamlag láb felőli végén ülve vizsgálgatja a hátsó festőállványon lévő mellképet*) Tudja-e, hogy most egészen új oldaláról ismerem meg a hölgyet?

SCHWARZ (*kezében ecset és paletta, a pamlag mögött áll*) Még sohase festettem ilyen szakadatlanul változó arckifejezésű személyt. – Alig bírtam akár csak egyetlen vonását is nyugalomra bírni.

SCHÖN (*Schwarzra néz, és rámutat a képre*) Ilyennek látja?

SCHWARZ Megtettem minden tőlem telhetőt, hogy mulattassam, amíg ül nekem, és így legalább valamiféle nyugalmas hangulatot idézzek elő.

SCHÖN Akkor értem a különbséget.

Schwarz olajfestékes tálacskába mártja ecsetjét, és átfesti az arcvonásokat

Azt hiszi, most hasonlóbb lesz?

SCHWARZ A legtöbb, amit tehetünk, hogy a művészetet a lehető leg-lelkiismeretesebben űzzük.

SCHÖN Mondja csak...

SCHWARZ (*hátralepve*) A festék is megfakult kicsit.

SCHÖN (*ránéz*) ...szeretett már maga valaha nőt?

SCHWARZ (*a festőállványhoz megy, festéket ken fel, és a másik oldalon visszalép*) Az anyag még nem különül el eléggé. Még nem látható világosan, hogy eleven test van alatta.

SCHÖN Nem kétlem, jó munkát végzett.

SCHWARZ Fáradjon ide, kérem.

SCHÖN *(felemelkedve)* Valóságos rémtörténeteket kellett mesélnie neki.

SCHWARZ Hátra, amennyire csak lehet.

SCHÖN *(hátralépve felborítja az elülső festőállványnak támasztott vásznat)* Bocsánat...

SCHWARZ *(a képet felemelve)* Nem tesz semmit.

SCHÖN *(megütközve)* Mi ez?

SCHWARZ Ismeri?

SCHÖN Nem.

SCHWARZ *(az állványra helyezi a képet. Egy hölgy látható Pierrot-kosztümben, kezében magasra emelt pásztorbot)* Kosztümös kép.

SCHÖN Ez aztán jól sikerült.

SCHWARZ Szóval ismeri?

SCHÖN Nem. És kosztümben?

SCHWARZ A kidolgozással még adós vagyok.

SCHÖN Áhá.

SCHWARZ Mit akar. Amíg festem, abban az élvezetben részesülök, hogy a férjével társaloghatok.

SCHÖN Mondja csak...

SCHWARZ Természetesen a művészetről, hogy boldogságom teljes legyen.

SCHÖN Hogy tett szert erre az elbűvölő ismeretségre?

SCHWARZ Ahogy szokásos. Egy országútnál vénebb rogyant zsírpacni tört rám, hogy lefesteném-e a feleségét. Persze hogy lefesteném, még ha olyan ráncos is, mint az anyaföld. Másnap pont tízkor tárulnak az ajtók, és a hájtömb maga előtt tereli ezt az angyalt. Még most is érzem, hogyan rogyott meg a térdem. Nedvzöld lakáj, mintha nyársat nyelt volna, hóna alatt csomag. Hogy hol az öltözőfülke. Képzeld magát a helyembe. Kinyitom ezt az ajtót. *(Jobbra mutat)* Még szerencse, hogy már rend volt itt. Az édes teremtés besurran, a vénség meg elébe áll, mint valami sánckosár. Két perc múlva kilép ebben a Pierrot-ban. *(Fejét csóválja)* Ilyet még sose láttam. *(Jobbra megy, és a hálószobaajtóra bámul)*

SCHÖN *(követve pillantását)* És a hájtömb őrt állt?

SCHWARZ *(megfordul)* Egész teste összhangban volt a lehetetlen kosz-

tümmel, mintha éppen jött volna a világra. Ahogy könyökig a zsebébe mélyedt, ahogy a szőnyegen lábát emelte – gyakran szökött fejembe a vér...

SCHÖN Látni a képén.

SCHWARZ (*fejét csóválja*) A magunkfajta, tudja...

SCHÖN Itt a modell irányítja a társalgást.

SCHWARZ Még ki sem nyitotta a száját.

SCHÖN Lehetetlen!

SCHWARZ Engedje meg, hogy megmutassam a kosztümöt. (*Jobbra el*)

SCHÖN (*egyedül, a Pierrot előtt*) Ördögi szépség. (*A mellkép előtt*) Ez megalapozottabb. (*Előrejön*) Ez a festő túl fiatal a korához képest.

SCHWARZ (*fehér atlaszkosztümmel tér vissza*) Milyen anyag ez?

SCHÖN (*megtapogatja a ruhát*) Atlasz.

SCHWARZ Mégpedig egy darabból.

SCHÖN És hogy lehet belebújni?

SCHWARZ Nem tudnám megmondani.

SCHÖN (*a lábára teszi a kosztümöt*) Ezek az irdatlan nadrágszárak!

SCHWARZ A balt feltűri.

SCHÖN (*a képre nézve*) A térde fölé!

SCHWARZ Varázslatosan csinálja!

SCHÖN Átlátszó harisnyák?

SCHWARZ A láb ugyanis lefestendő.

SCHÖN Ó, ehhez ért.

SCHWARZ Emellett olyan kihívóan kacér!

SCHÖN Honnan ez a borzalmas gyanúja?

SCHWARZ Vannak dolgok, amelyekről nem is álmodhat könyvszagú bölcsességünk. (*A kosztümöt beviszi a hálószobájába*)

SCHÖN (*egyedül*) Amikor alszunk...

SCHWARZ (*viisszajön, az órára néz*) Egyébként ha meg akarná ismerni...

SCHÖN Nem.

SCHWARZ Egy pillanat múlva itt lesz.

SCHÖN Sokszor kell még a hölgynek ülnie a képhez?

SCHWARZ Még vagy egy negyedévig kell kiállnom a tantaluszi kínokat.

SCHÖN A másik hölgyre gondoltam.

SCHWARZ Elnézést. Legfeljebb háromszor. (*Az ajtóhoz kíséri Schönt*)

Csak aztán hagyná itt a hölgy a mellénykáját.

SCHÖN Örvendtem. Remélem, hamarosan meglátogat újra. (*Az ajtóban dr. Gollba és Luluba ütközik*) Isten nevében!

MÁSODIK JELENET

Dr. Goll, Lulu. Az előbbiek

SCHWARZ Hadd mutassam be...

GOLL (*Schönnek*) Hát maga mit csinál itt?

SCHÖN (*kezet csókol Lulunak*) Egészségügyi tanácsosné.

LULU Csak nem akar már távozni?

GOLL Milyen szél fújta ide?

SCHÖN Megtekintettem a menyasszonyom képét.

LULU (*előrejön*) Itt a menyasszonya?

GOLL Maga is itt dolgoztat?

LULU (*a mellkép előtt*) Na nézd! Varázsos! Elbűvölő!

GOLL (*körül néz*) Hova dugta?

LULU Ez hát az édes csodagyermek, aki önt emberré tette...

SCHÖN Többnyire délután ül modelt.

GOLL És erről egy szót se mesélt nekünk?

LULU (*megfordul*) Valóban ilyen komoly?

SCHÖN Ez még nyilván a nevelőintézet utóhatása, nagyságos asszonyom.

GOLL (*a mellkép előtt*) Látszik, hogy maga mélyreható változáson ment át.

LULU Most azonban nem várthatja tovább.

SCHÖN Két héten belül közhírré szándékozom tenni eljegyzésünket.

GOLL (*Lulunak*) Ne vesztegessük tovább az időt. Hopp!

LULU (*Schönnek*) Képzelve el, ügetve hajtottunk át az új hídon. Magam voltam a kocsis.

Schön el akar búcsúzni

GOLL Nem, nem. Utána beszélgetünk. Indulj, Nelli. Hopp!

LULU Most rajtam a sor!

GOLL Apelleszünk már nyaldossa ecsetjét.

LULU Sokkal mulatságosabbnak képzeltem ezt a dolgot.

SCHÖN Mindenesetre meglehet az az elégtétele, hogy a legfinomabb élvezetben részesít bennünket.

LULU (*jobbra elmenőben*) Na majd meglátja.

SCHWARZ (*a hálósoba ajtaja előtt*) Ha volna szíves, egészségügyi főtanácsosné asszony. (*Becsukja mögötte az ajtót, és állva marad az ajtó előtt*)

GOLL Házassági szerződésünkben ugyanis Nellinek kereszteltem el.

SCHÖN Hogyan? – Áhá.

GOLL Mi erről a véleménye?

SCHÖN Miért nem hívja inkább Mignonnak?

GOLL Az se volna rossz. Erre nem gondoltam.

SCHÖN Azt hiszi, annyit számít a név?

GOLL Hm – tudja, nincsenek gyerekeim.

SCHÖN (*cigarettatárcáját a zsebéből kivéve*) De hiszen csak néhány hónapja házas.

GOLL Köszönöm. Nem is akarok gyereket.

SCHÖN Parancsol cigarettát?

GOLL (*kivesz egy cigarettát*) Ez az egy nekem teljesen elég. (*Schwarz-nak*) Mondja csak, mit is csinál a maga kis táncosnője?

SCHÖN (*Schwarz felé fordul*) Ön és egy táncosnő?

SCHWARZ A hölgy akkor csak szívességből ült nekem. A Cecília-egy-let egyik kirándulásán ismertem meg.

GOLL (*Schönnek*) Hm – azt hiszem, időváltozásnak nézhetünk elébe.

SCHÖN Az átöltözés lassan megy, nemde?

GOLL Villámgyorsan megy! A nő legyen virtuóz a szakmájában. Mindnyájan legyünk azok a magunk szakmájában, különben az élet egy lyukas garast sem ér. (*Kiált*) Hopp. Nelli!

SCHWARZ (*az ajtónál*) Egészségügyi főtanácsosné asszony!

LULU (*bentről*) Mindjárt, mindjárt.

GOLL (*Schönnek*) Nem értem az ilyen savanyú uborkákat.

SCHÖN Én irigylem őket. Ezek a savanyú uborkák semmit sem tisztelnek jobban, mint a böjtöt. Az ilyenek gazdagabbnak érzik magukat, mint a hozzánk hasonlók, még ha harmincezer márka is a jövedelmünk.

Egyébként nem ítélkezhet az olyan ember felett, aki gyerekkorától kezdve foga közé szorított palettájából élt. Vállalja el a finanszírozását. Olyan, mint egy számtanpélda. Belőlem hiányzik az erkölcsi bátorság. Könnyen meg is égeti az ember a kezét...

LULU (*Pierrot-ként kilép a hálósobából*) Itt vagyok.

SCHÖN (*felé fordul, kis szünet*) Fenséges!

LULU (*közelebb lép*) Nos?

SCHÖN Megszégyeníti a legmerészebb képzeletet.

LULU Hogyan tetszem önnek?

SCHÖN E látványtól a művészet kétségbeesik.

GOLL Maga is úgy találja?

SCHÖN (*Lulunak*) Nyilván nem tudja pontosan, mit tesz.

LULU Teljességgel tudatában vagyok önmagamnak.

SCHÖN Akkor megfontoltabbnak kellene lennie.

LULU Csak a kötelességemet teljesítem.

SCHÖN Bepúderezte magát?

LULU Hova gondol?

GOLL Még sohase láttam ilyen fehér bőrt. Mondtam is a mi Raffaelünknek, hogy a lehető legkevesebbet bajlódjon a testtel. Nem tudok lelkesedni a modern mázsolmányokért.

SCHWARZ (*a festőállványok közelében, festékeit előkészítve*) Mindenesetre a mai művészet az impresszionizmusnak köszönheti, hogy pírulás nélkül odaállhat a régi mesterek mellé.

GOLL Egy vágómarhát talán meg tud örökíteni.

SCHÖN Az isten szerelmére, csak semmi izgalom!

Lulu Goll nyakába borul, megcsókolja Gollt

GOLL Látszik a neglizséd. Húzd lejjebb.

LULU Legszívesebben fel se vettem volna. Csak zavar.

GOLL Még képes és odafesti.

LULU (*fogja a spanyolfalnak támasztott pásztorbotot, felmegy a dobogóra, Schönnek*) Mit mondana, ha két óra hosszat díszben kellene állnia?

SCHÖN Eladnám a lelkemet az ördögnek, ha cserélhetnék önnel.

GOLL (*jobbra leül*) Jöjjön ide. Ez ugyanis az én megfigyelőhelyem.

LULU (*bal nadrágszárát térdig feltűri, Schwarznak*) Így?

SCHWARZ Igen...

LULU (*egy gondolattal még feljebb tűri*) Így?

SCHWARZ Igen, igen...

GOLL (*Schönnek, aki mellé ült a székre, egy kézmozdulattal*) Innen ugyanis még előnyösebbnek találom.

LULU (*mozdulatlanul*) De kérem! Én minden oldalról egyformán előnyös vagyok.

SCHWARZ (*Lulunak*) A jobb térdet kicsit előbbre, kérem.

SCHÖN (*egy mozdulattal*) A test így talán finomabb vonalú...

SCHWARZ A világítás ma legalább félig-meddig elviselhető.

GOLL Gyorsan vázolja fel! Markolja kissé tovább az ecsetjét!

SCHWARZ Igenis, egészségügyi tanácsos úr.

SCHÖN Kezelje úgy, mint egy csendéletet!

SCHWARZ Igenis, doktor úr. (*Lulunak*) A fejét egy gondolattal magasabban szokta tartani, egészségügyi tanácsosné asszony.

LULU (*főlemelve fejét*) Ajkamat kissé szétnyílván fesse le.

SCHÖN Fessen havat jégen. Ha felmelegszik közben, művészete azonnal művésziatlenné válik.

SCHWARZ Igenis, doktor úr!

GOLL A művészetnek, tudja, úgy kell visszaadnia a természetet, hogy legalább szellemileg élvezhessünk közben!

LULU (*száját kissé kinyitva, Schwarznak*) Látja, így. Így tartom, félig nyitva.

SCHWARZ Mihelyt feltűnik a nap, a szemközti falról meleg visszfények vetülnek be.

GOLL (*Lulunak*) Úgy kell viselkedned a testhelyezetedben, mintha a mi Velazquezünk itt se volna.

LULU A festő tulajdonképpen nem is férfi.

SCHÖN Nem hinném, hogy egyetlen dicséretes kivételből minden további nélkül következtethetne az egész céhre.

SCHWARZ (*a festőállványtól hátralepve*) Mégis jobb lett volna, ha tavaly ősszel egy másik műtermet bérlek.

SCHÖN (*Gollnak*) Már kérdezni akartam – látta a kis O'Morphit mint perui gyöngyhalásznőt?

GOLL Holnap nézem meg negyedszer. Poloskov herceg kalauzolt oda. Haja az elragadtatástól megint sötétszőke színt öltött.

SCHÖN Tehát ön is mesésnek találja?

GOLL Ki merné látatlanba megítélni!

LULU Azt hiszem, kopogtak.

SCHWARZ Elnézést, egy pillanatra. (*Kimegy, ajtót nyit*)

GOLL Mosolyoghatsz rá kissé elfogulatlanabbul is.

SCHÖN Ennek nem számít.

GOLL És ha számít! – Hiszen ketten is itt ülünk!

HARMADIK JELENET

Alwa Schön. Az előbbieket

ALWA (*még a spanyolfal mögül*) Szabad?

SCHÖN A fiam.

LULU Hiszen ez Alwa úr!

GOLL Jöjjön csak, ne zavartassa magát!

ALWA (*előlép, kezet fog Schömmel és Goll-lal*) Egészségügyi tanácsos úr... (*Lulu felé fordul*) Jól látok? – Bár leszerződhetném a főszerepre!

LULU Aligha táncolnék olyan jól, ahogyan a darabjához illik.

ALWA De hiszen olyan tánctanára van, aki párját ritkítja Európa színpadain!

SCHÖN Mi hozott ide?

GOLL Maga is lefestet itt titkon valakit?

ALWA (*Schömmek*) El akartalak vinni a főpróbára.

Schön feláll

GOLL Ma már komplett kosztümben táncoltatja őket?

ALWA Természetesen. Tartson velünk. Öt percen belül a színpadon kell lennem. (*Lulunak*) Én szerencsétlen!

GOLL Egészen elfelejtettem – mi a balett címe?

ALWA Dalai láma.

GOLL Azt hittem, az a bolondokházában van.

SCHÖN Ön Nietzsche-re gondol, egészségügyi tanácsos úr.

GOLL Igaza van. Mindig összetévesztem ezt a kettőt.

ALWA Talpára állítottam a buddhizmust.

GOLL Talpáról ismerni meg a színpadi költőt.

ALWA A Coricelli lány úgy táncolja az ifjú Buddahot, mintha a Gangesz partján pillantotta volna meg a napvilágot.

SCHÖN Amíg az anyja élt, a lábával táncolt...

ALWA Amikor felszabadult, az értelmével táncolt...

GOLL Most a szívével táncol!

ALWA Ha látni óhajtja?

GOLL Köszönöm.

ALWA Tartson velünk!

GOLL Lehetetlen!

SCHÖN Nincs vesztegetni való időnk.

ALWA Tartson velünk, egészségügyi tanácsos úr. A harmadik felvonásban kolostorában láthatja a dalai lámát szerzeteseivel...

GOLL Engem csupán az ifjú Buddah érdekelne.

ALWA Mi tartja akkor vissza?

GOLL Nem lehet. Nem lehet.

ALWA Utána Petershez megyünk. Ott kifejezheti csodálatát.

GOLL Ne kapacitáljon tovább. Nagyon kérem.

ALWA Látni fogja a szelíd majmokat, a két brahmant, a kislányokat.

GOLL Az isten szerelmére, hagyjon békén a kislányokkal!

LULU Tartson fenn nekünk egy proscéniumpáholyt hétfőre, Alwa úr!

ALWA Hogy is kételkedhetett ebben, nagyságos asszony.

GOLL Mire visszaérek, ez az ördögbreughel elfuserálja az egész képet.

ALWA Az nem volna szerencsétlenség. Át lehet festeni megint.

GOLL Ha nem magyarázok meg minden ecsetvonást ennek a Caravaccinak...

SCHÖN Megalapozatlannak tartom a félelmeit.

GOLL Majd a következő alkalommal, uraim.

ALWA A brahmanok elvesztik türelmüket! Nirvána lányai reszketnek trikójukban!

GOLL Átkozott mázolvány!

SCHÖN Lehordanak bennünket, ha nem visszük önt magunkkal.

GOLL Öt percen belül visszaérek. (*Schwarz mögé áll balra elöl, és összehasonlítja a képet Luluval*)

ALWA Sajnos elszólít a kötelesség, nagyságos asszony.

GOLL (*Schwarznak*) Ezt itt kissé tovább kell formálnia. A haj rossz. Még nem érti eléggé a dolog velejét...

ALWA Jöjjön.

GOLL Nos hát hopp! Petershez tíz lóval se vonszolnak el.

SCHÖN (*Alwát és Gollt követve*) Az én kocsimmal megyünk, lent áll.

NEGYEDIK JELENET

Schwarz, Lulu

SCHWARZ (*balra hajol, kiköp*) Csöcselék! Bár elpatkolnék! A kenyérkosár! Kenyérkosár és szájkosár! Ágaskodik a művészbüszkeségem. (*Lulura pillant*) Ez a társaság! (*Felkel, jobbra hátramegy, minden oldalról megtekinti Lulut, ismét visszaül a festőállványhoz*) Nehéz volna választani köztük. – Ha szabad kérnem az egészségügyi tanácsosné asszonyt, a jobb kezét kissé magasabbra...

LULU (*olyan magasra nyújtja a pásztorbotot, ameddig elér*) Ki hitte volna, hogy ez lehetséges!

SCHWARZ Nevetséges vagyok, nemde?

LULU Mindjárt visszajön.

SCHWARZ Mi mást tehetnék? Festek.

LULU Itt van.

SCHWARZ (*felkel*) Nos?

LULU Nem hallja?

SCHWARZ Jön valaki...

LULU Tudtam.

SCHWARZ A házmester. Söpri a lépcsőt.

LULU Hál' istennek.

SCHWARZ Elkíséri az egészségügyi tanácsos urat a betegeihez is?

LULU Még csak az kéne!

SCHWARZ Mert nem szokta meg a magányt.

LULU Van otthon egy házvezetőnőnk.

SCHWARZ Társalog is önnel?

LULU Jó ízlése van.

SCHWARZ Mihez?

LULU Öltöztet engem.

SCHWARZ Nyilván sokat jár bálba?

LULU Soha.

SCHWARZ Akkor miért van szüksége toalettekre?

LULU A tánchoz.

SCHWARZ Csakugyan táncol?

LULU Csárdást – samaquecát – skirtdance-ot...

SCHWARZ És nem viszolyog ettől?

LULU Csúnyának talál?

SCHWARZ Nem ért engem. És ki oktatja a táncra?

LULU Ő.

SCHWARZ Kicsoda?

LULU Ő.

SCHWARZ Ő?

LULU Tud hegedülni...

SCHWARZ A világ napról napra új meglepetéseket kínál.

LULU Párizsban tanultam, Eugénie Fougère-nél. A kosztümeit is lemáshattam.

SCHWARZ Milyenek azok a kosztümök?

LULU Térdig érő zöld csipkeszoknyácska, fidres-fodros, és persze dekoltált, nagyon dekoltált, és fantasztikusan befűzve. Világoszöld alsószoknya, azután egyre világosabb. Hófehér alsónemű csipkével...

SCHWARZ Nem bírom tovább...

LULU Tessék festeni!

SCHWARZ (*a spachtlival vakaródzik*) Nem fázik?

LULU Isten ments! Nem. Hogy kérdezhet ilyet? Ön talán fázik?

SCHWARZ Ma nem. Nem.

LULU Hál' istennek szabadon lélegezhetek!

SCHWARZ Hogyan...

Lulu mély lélegzetet vesz

Hagyja ezt, kérem. (*Felugrik, eldobja ecsetjét és palettáját, fel-alá járkal*) A csizmapucolónak legalább csak a lábukkal van dolga. A festék sem emészti fel a pénzét. Ha én holnap nem vacsorázom, egyetlen

nagyvilági hölgyike se kérdi meg, hogy értek-e az osztrigacsemegézés-hez.

LULU Micsoda szörnyeteg!

SCHWARZ *(folytatja a munkát)* Mi kergeti arra a próbára is a fickót!

LULU Én is jobban szerettem volna, ha itt marad.

SCHWARZ Csakugyan hivatásunk vértanúi vagyunk!

LULU Nem akartam fájdalmat okozni önnek.

SCHWARZ *(habozva Lulunak)* Ha baloldalt – a nadrágszára – kicsit feljebb...

LULU Itt?

SCHWARZ *(a dobogóhoz lép)* Engedje meg!

LULU Mit akar?

SCHWARZ Megmutatom.

LULU Nem megy.

SCHWARZ Mert ideges. *(Meg akarja fogni Lulu kezét)*

LULU *(arcába dobja a pástorbót)* Hagyjon békén! *(A bejárati ajtóhoz siet)* Hol van maga attól, hogy megkapjon engem!

SCHWARZ Nem érti a tréfát.

LULU Dehogynem, mindent értek. Ne korlátozzon a szabadságomban. Erőszakkal nálam semmire se megy. Dologra! Nincs joga hozzá, hogy zaklasson. *(A pamlag mögé menekül)* Üljön le az állványa mögé.

SCHWARZ *(a pamlag mögé akar kerülni)* Majd ha megbüntettem a szélységeért.

LULU *(kitér előle)* Ehhez előbb el kell csípnie. Menjen már, úgyse ér utol. Hosszú ruhában már rég a markába kaparintott volna. – De Pierrot-ban!

SCHWARZ *(teljes hosszában elnyúl a pamlagon)* Megvagy!

LULU *(fejére borítja a tigrisbőrt)* Jó éjszakát! *(Átugrik a dobogón, felmászik a vashágcsón)* Lenézek a föld összes városára...

SCHWARZ *(kibontakozva a takaróból)* A fene ebbe a bőrbe!

LULU Felnyúlok a mennybe, és hajamba tűzöm a csillagokat.

SCHWARZ *(utánamászik)* Addig rázom, míg lepottyán.

LULU *(magasabbra kapaszkodva)* Ha nem hagyja abba, felborítom a hágcsót. Eressze el a lábamat. Isten óvja Lengyelországot! *(Felborítja a vashágcsót, a dobogóra ugrik, és a spanyolfalat a földről feltápáskodó*

Schwarz fejéhez vágja. Előresiet, a festőállványokhoz) Megmondtam magának, hogy nem kaparint meg.

SCHWARZ (*előrejön*) Kössünk békét (*At akarja ölelni*)

LULU Ne nyúljon hozzám, vagy... (*Felé dobja mellképestül az állványt, mindkettő reccsenve a földre zuhan*)

SCHWARZ (*felüvölt*) Irgalmas Isten!

LULU (*baloldalt hátul*) Maga lukasztotta ki.

SCHWARZ Tönkrementem! Tízhetes munkám, az utazásom, a kiállításom. Most már nincs vesztenivalóm. (*Utánaront*)

LULU (*átugrik a pamlagon, a felborult vashágcsón, a dobogón át előre-rohan*) Nicsak, verem! Bele ne pottyanjon! (*Átgázol a mellképen*) Új embert csinált belőle! (*Előrebukik*)

SCHWARZ (*átbotorkálva a spanyolfalon*) Nincs többé irgalom.

LULU (*a háttérben*) Hagyjon most békén. – Szédülök. – Ó, Istenem, Istenem... (*Előrejön, és a pamlagra roskad*)

Schwarz elreteszeli az ajtót. Aztán Lulu mellé ül, megragadja, csókokkal borítja, és nem engedi el a kezét; bensejében láthatóan harc tombol

(*Szemét felnyitja*) Visszajöhet.

SCHWARZ Hogy érzed magad?

LULU Mintha vízbe estem volna...

SCHWARZ Szeretlek.

LULU Egyszer egy diákot szerettem.

SCHWARZ Nelli...

LULU Huszonnégy sebhely volt rajta...

SCHWARZ Szeretlek, Nelli.

LULU Nem vagyok Nelli.

Schwarz megcsókolja

Lulu vagyok.

SCHWARZ Évának foglak nevezni.

LULU Hány óra, mondja?

SCHWARZ (*az óra felé pillantva*) Fél tizenegy.

Lulu fogja az órát, és kinyitja a fedelét

Nem szeretsz.

LULU Dehogynem... Öt perccel múlt fél tizenegy.

SCHWARZ Csókolj meg, Éva!

LULU (*megfogja az állát, megcsókolja, a magasba dobja és elkapja az órát*) Magának dohányszaga van.

SCHWARZ Miért nem tegezel?

LULU Kellemetlen volna.

SCHWARZ Megjátsszod magad!

LULU Maga játssza meg magát, ha jól látom. – Én játszom meg magam? Mi jut az eszébe? – Sose volt erre szükségem.

SCHWARZ (*zavarodottan feláll, megsimogatja a homlokát*) Mindenható Isten! Én nem ismerem a világot...

LULU (*kiabál*) Csak meg ne öljön!

SCHWARZ (*gyorsan megfordul*) Még soha senkit se szeretted!...

LULU (*félíg felemelkedik*) Maga nem szeretett még soha senkit!...

GOLL (*kívülről*) Kinyitni!

LULU (*felugorva*) Rejtsen el! Ó, Istenem, rejtsen el!

GOLL (*dörömbölve az ajtón*) Kinyitni!

Schwarz az ajtóhoz akar menni

LULU (*visszatartja*) Agyonver.

GOLL (*dörömbölve az ajtón*) Kinyitni!

LULU (*Schwarz lába elé rogy, átöleli a térdét*) Agyonver. Agyonver.

SCHWARZ Álljon fel...

Az ajtó reccsenve a műterembe zuhan

ÖTÖDIK JELENET

Goll. Az előbbiekből

GOLL (*véraláfutásos szemmel, felemelt bottal Schwarzra és Lulura ront*)
Ti kutyák! – Ti... (*Zihál, néhány másodpercig levegőért kapkod, és el-
nyúlik a padlón*)

Schwarznak megcsuklik a térde. – Lulu az ajtóhoz menekül. – Szünet

SCHWARZ (*Gollhoz lép*) E... egész... egészségü... egészségügyi ta...
egészségügyi tanácsos úr.

LULU (*az ajtónál*) Előbb hozza kérem rendbe a műtermet.

SCHWARZ Egészségügyi főtanácsos úr. (*Lehajol*) Egész... (*Hátralép*)
Felszakadt a homloka. Fektessük a pamlagra, segítsen.

LULU (*félénken visszahőköl*) Nem, nem...

SCHWARZ (*meg akarja fordítani Gollt*) Egészségügyi tanácsos úr.

LULU Nem hallja.

SCHWARZ Segítsen már!

LULU Ketten sem bírjuk felemelni.

SCHWARZ (*felegyenessedve*) Orvost kell hívatnunk.

LULU Borzasztó nehéz.

SCHWARZ (*fogja a kalapját*) Amíg visszatérek, kérem, szíveskedjék kissé
rendbe hozni az állványokat. (*El*)

HATODIK JELENET

Lulu, Goll

LULU (*egyszer csak felugrik – Szívhez szólón*) Puszi! – Nem lát, nem
hall. – (*Széles ívben előrejön*) Nézi a lábamat, és minden lépésemet
figyeli. Mindenütt rajtam a szeme. – (*Megérinti Gollt a lába hegyével*)
Puszi! – (*Hátrál*) A fele se tréfa. – Vége a dalnak. – Modellt ület ve-
lem. – Mihez kezdjek? (*Földig hajol*) Vadidegen arc! – (*Felegyenese-
dik*) És nincs itt senki, aki az utolsó szívességet megtenné neki. – Jaj,
de sivár...

HETEDIK JELENET

Schwarz. Az előbbiek

SCHWARZ Még mindig nem tért magához?

LULU (*balról jön*) Mihez kezdjek...

SCHWARZ (*Goll fölé hajol*) Egészségügyi tanácsos úr.

LULU Már szinte azt hiszem, komolyan csinálja.

SCHWARZ Beszéljen tisztességesen!

LULU Ő nem mondaná ezt. Táncolnom kell neki, ahányszor rosszul érzi magát.

SCHWARZ Mindjárt itt lesz az orvos.

LULU Orvosság nem segít rajta.

SCHWARZ Ilyenkor mégis megteszi az ember, ami tőle telik.

LULU Ő nem hisz ebben.

SCHWARZ Legalább átöltözhethetne, nem?

LULU De. Mindjárt.

SCHWARZ Mire vár?

LULU Kérem...

SCHWARZ Mit akar?...

LULU Zárja le a szemét.

SCHWARZ Ön szörnyeteg.

LULU Távolról sem akkora szörnyeteg, mint maga.

SCHWARZ Hogyan én?

LULU Ön bűnöző alkat.

SCHWARZ Csöppet sem indítja meg ez a pillanat?

LULU Rám is sor kerül.

SCHWARZ Hallgasson végre, kérem!

LULU Magára is sor kerül.

SCHWARZ Ebben a pillanatban ezt tényleg nem kellett volna mondania.

LULU Kérem...

SCHWARZ Tegye meg, amit szükségesnek lát. Én nem értek ehhez.

LULU (*Golltól jobbra*) Néz engem.

SCHWARZ (*Golltól balra*) Engem is...

LULU Gyáva!

SCHWARZ (*zsebkendővel lezárja Goll szemét*) Életemben először vagyok erre ítélve.

LULU Az anyjával nem tette meg?

SCHWARZ (*idegesen*) Nem.

LULU Csavargott éppen?

SCHWARZ Nem!

LULU Talán félt?

SCHWARZ (*hevesen*) Nem!

LULU (*visszahőköl*) Nem akartam megsérteni.

SCHWARZ Még él az anyám.

LULU Akkor mégiscsak van valakije.

SCHWARZ Szegény, mint a templom egere.

LULU Ezt ismerem.

SCHWARZ Ne gúnyolódjon velem!

LULU Most gazdag vagyok.

SCHWARZ Hátborzongató. (*Bal felé megy*) Tehet is róla!

LULU (*magában*) Mihez kezdjek?

SCHWARZ (*magában*) Teljesen elvadult!

Schwarz balról, Lulu jobbról bizalmatlanul méregetik egymást

(*Luluhoz megy, megragadja a kezét*) Nézz a szemembe!

LULU (*félénken*) Mit akar?

SCHWARZ (*a pamlaghoz vezet, rákényszeríti, hogy helyet foglaljon mellette*) Nézz a szemembe.

LULU Magamat látom Pierrot-ként benne.

SCHWARZ (*ellöki magától*) Átkozott tinci-tánci!

LULU Hadd öltözzek át...

SCHWARZ (*visszatartja*) Egy kérdést...

LULU De hiszen nem szabad válaszolnom.

SCHWARZ (*ismét a pamlagon*) Megmondod az igazat?

LULU Nem tudom.

SCHWARZ Hiszel a Teremtőben?

LULU Nem tudom.

SCHWARZ Tudsz-e esküdni valamire?

LULU Nem tudom. Hagyjon békén! Maga megőrült!

SCHWARZ Miben hiszel?

LULU Nem tudom.

SCHWARZ Nincs lelked?

LULU Nem tudom.

SCHWARZ Voltál-e már valaha szerelmes?

LULU Nem tudom.

SCHWARZ (*felkel, bal felé megy, magában*) Nem tudja!

LULU (*mozdulatlanul*) Nem tudom.

SCHWARZ (*Gollra pillant*) Ő tudja...

LULU (*közeledik felé*) Mit akar tudni?

SCHWARZ (*felháborodva*) Menj, öltözz át!

Lulu bemegy a hálósobába

NYOLCADIK JELENET

Schwarz, Goll

SCHWARZ Cserélnék veled, te halott! Visszaadom neked. Ráadásul neked adom a fiatalságomat. Nincs bátorságom, se hitem. Túl sokáig kellett türtőztetnem magam. Túl későn jött. Nem vagyok méltó a boldogságra. Pokolian félek tőle. Ébredj fel! Nem értem hozzá. Kinyitja a száját. Nyisd ki szád, csukd le szemed, mint a gyerekek. Nálam ez fordítva van. Ébredj! Ébredj! (*Letérdel, és zsebkendőjét Goll feje köré köti*) Esdekelve kérem az eget, adja meg nekem a boldogság képességét. Adjon erőt és lelki szabadságot, hogy csak egy icipicit boldog lehessenek. Csak őérette, egyedül őérette.

KILENCEDIK JELENET

Lulu. Az előbbiek

LULU (*teljesen felöltözve kilép a hálósobából; fején kalap, jobb keze a hóna alatt; Schwarznak, miközben felemeli a bal karját*) Bekapcsolná itt? Remeg a kezem.

MÁSODIK FELVONÁS

Nagyon elegáns szalon. Jobbra hátul bejárati ajtó. Elöl jobbra és balra ajtófüggönyök. A bal oldalához néhány lépcső vezet fel. A hátsó falnál a kandalló fölött pompás brokátkeretben egy kép: Lulu mint Pierrot. Balra magas tükör. Előtte heverő. Jobbra elefántcsont íróasztal. Középen néhány szék egy kínai asztalka körül

ELSŐ JELENET

Lulu, Schwarz, aztán Henriette

Lulu reggeli zöld selyemruhában mozdulatlanul áll a tükör előtt, a homlokát ráncolja, majd meg is simogatja, megtapogatja az arcát, rosszkedvű, csaknem dühös pillantással eltávolodik a tükörtől, jobbra megy, közben többször megfordul, az íróasztalnál egy dobozból cigarettát vesz ki, meggyújtja, keresgél az asztalon heverő könyvek között, egyet kiválaszt, a heverőre fekszik, szembe a tükörrel, néhány pillanatig olvas, majd leengedi könyvét, komoly bólintással üdvözli magát, folytatja az olvasást

SCHWARZ *(ecsettel és palettával a kezében jobbról bejön, Lulu fölé hajol, homlokon csókolja, balra felmegy a lépcsőn, a függőnynél megfordul)* Éva!

LULU *(mosolyogva)* Parancsára?

SCHWARZ Úgy vélem, ma a szokásosnál is elragadóbb vagy.

LULU *(a tükörbe pillant)* Az igényeken múlik.

SCHWARZ Hajadból reggeli frissesség árad...

LULU Most fürödtem.

SCHWARZ *(közeledik Luluhoz)* Borzalmasan sok a dolgom.

LULU Csak bebeszéled magadnak.

SCHWARZ *(az ecsetet és a palettát a szőnyegre teszi, és leül a heverő szélére)* Mit olvasol?

LULU *(olvas)* A nő hirtelen meghallotta, hogy egy mentőhorgony integet neki fölfelé a lépcsőn.

SCHWARZ Ki a csuda ír ilyen megkapóan?

LULU *(olvas)* A pénzespostás volt.

HENRIETTE *(a bejárati ajtón be, kezében kalapdoboz; egy levelekkel teli tálcát tesz az asztalra)* A posta. – Megyek a kalapért a kalaposnőhöz. Parancsol még valamit a nagyságos asszony?

LULU Nem.

Schwarz int neki, hogy távozzon. Henriette hamiskásan mosolyogva el

SCHWARZ Mi mindent álmodtál ma éjjel?

LULU Ezt már kétszer kérdezted.

SCHWARZ *(feláll, leveszi a tálcáról a leveleket)* Reszketek az újságoktól. Mindennap attól félek, hogy elpusztul a világ. *(Visszamegy a heverőhöz, átad Lulunak egy levelet)* Ez a tied.

LULU *(a levélkét az orrához emeli)* Corticelli kisasszony. *(A keblébe rejti a levelet)*

SCHWARZ *(átfut egy levelet)* Samaqueca-táncosnőm elkelt – ötvenezer márkáért!

LULU Ki írja?

SCHWARZ Sedelmeier Párizsból. Ez házasságunk óta a harmadik kép. Valósággal üldöz a szerencse.

LULU *(a levelekre mutatva)* Még nincs vége.

SCHWARZ *(kinyit egy eljegyzési értesítést)* Nézd csak! *(Átadja Lulunak)*

LULU *(olvassa)* Lovag Heinrich von Zarnikow kormánytanácsos úr mély tisztelettel tudatja önnel, hogy lánya, Charlotte Marie Adelaide és dr. Ludwig Schön úr eljegyezték egymást.

SCHWARZ *(felbont egy másik levelet)* Végre! Ez a Schön emberemlékezet óta töri magát, hogy nyilvános eljegyzése legyen. Sehogy se fér a fejembe, hiszen olyan befolyásos, nagy hatalmú ember. Tulajdonképpen mi áll ennek a házasságnak az útjában??

LULU Mit olvasol?

SCHWARZ Meghívtak a pétervári nemzetközi kiállításra. Fogalmam sincs, mit fessek.

LULU Egy bájos lányt, természetesen.

SCHWARZ Ha modellt állsz hozzá...

LULU Isten a tanúm rá, épp elég csinos lány van rajtam kívül is.

SCHWARZ Egyetlen más modellt se késztet arra, ha mégoly pikáns is,

mint a veszett fene, hogy ilyen tökéletesen kiaknázzam szakmai tudásomat.

LULU Akkor hát nincs menekvés. Nem csinálhatnánk esetleg fekve?
SHWARZ Legszívesebben csakugyan a te ízlésedre bíznam a beállítást. (*Összehajtogatja a leveleket*) El ne felejtsük, hogy Schönnek még ma gratulálnunk kell. (*Jobbra megy, és a leveleket elzárja a levélszekrényben!*)

LULU De hiszen már régen gratuláltunk.

SCHWARZ A menyasszony miatt.

LULU Megírhatod neki még egyszer.

SCHWARZ És most dologra. (*Felveszi az ecsetet és a palettát, megcsókolja Lulut, felmegy balra a lépcsőn, a függőnynél megfordul*) Éva!

LULU (*leengedi a könyvét, mosolyog*) Parancsára?

SCHWARZ (*közeledik Luluhoz*) Mindennap úgy érzem, mintha legelőször látnálak.

LULU Rémes vagy.

SCHWARZ (*a heverő előtt letérdel, simogatja Lulu kezét*) Te tehetsz róla.

LULU (*simogatja Schwarz haját*) Elfecsérelsz engem.

SCHWARZ De hiszen az enyém vagy. És olyankor vagy a legigézőbb, amikor, az ég szerelmére, néhány óra hosszat csúnyának kellene lenned! Nincs semmi másom, amióta megkaptalak. Nem ismerek magamra, végem...

LULU Ne olyan izgatottan.

Csöngetnek az előszobaajtón

SCHWARZ (*összerezzen*) A fene egye meg.

LULU Nem vagyunk itthon!

SCHWARZ Talán a műkereskedő...

LULU Legyen akár a kínai császár...

SCHWARZ Egy pillanat. (*El*)

LULU (*látnokian*) – Te vagy az? – Te? (*Lehunytja a szemét*)

SCHWARZ (*visszajön*) Egy koldus, azt állítja, hogy frontharcos. Nincs aprópénzem. (*Felveszi az ecsetet és a palettát*) Legfőbb ideje, hogy végre munkához lássak. (*Balra el*)

LULU (*elrendezi a tükör előtt a toalettjét, hátrasimítja a haját és kimegy*)

MÁSODIK JELENET

Lulu, Schigolch

SCHIGOLCH (*akit Lulu bevezet a szobába*) Kicsit lovagibb külleműnek képzeltem el; kissé több nimbuszt vártam. Mintha kicsit zavarban volna. Kissé megcsuklott a térde, amikor engem meglátott.

LULU (*széket tol elé*) Hogyan is tarhálhatsz tőle?

SCHIGOLCH Éppen ezért hurcoltam ide hetvenhét éves csontjaimat. Azt mondtad, reggelenként fest.

LULU Még nem aludta ki magát. Mennyi kell?

SCHIGOLCH Kétszáz, ha éppen van annyi nálad; tőlem lehet háromszáz is. Néhány ügyfelem lekopott.

LULU (*az íróasztalhoz megy, és a fiókokban kotorászik*) De fáradt vagyok!

SCHIGOLCH (*körülnéz*) Tudniillik ez is ösztönzött. Régóta meg szeretném tekinteni, hogy milyen nálad idehaza.

LULU Na és?

SCHIGOLCH Ellágyulok. (*Felnéz*) Mint nálam ötven évvel ezelőtt. Akkor még nem bojtok voltak, hanem rozsdás öreg szablyák. Az ördögbe is, sokra vitted. (*Krágogva*) A szőnyegek...

LULU (*két bankjegyet ad neki*) Legszívesebben mezítláb járkálok rajtuk.

SCHIGOLCH (*Lulu képét szemlélve*) Ez te vagy?

LULU (*kacsintva*) Tetszik?

SCHIGOLCH Ha neked jó.

LULU Valami édeset?

SCHIGOLCH Mid van?

LULU (*felkel*) Elixir de Spaa.

SCHIGOLCH Mit sem segít! – Iszik?

LULU (*a kandalló mellőli szekrényből palackot és poharakat vesz elő*)

Még nem. (*Előrejön*) Oly különbözőképpen hat ez az ír!

SCHIGOLCH Kiborul?

LULU (*két poharat megtölt*) Elalszik.

SCHIGOLCH Ha berúg, a veséjébe láthatsz.

LULU Inkább nem. (*Leül Schigolchhal szemben*) Mesélj!

SCHIGOLCH Az utcák egyre hosszabbak lesznek, a lábam meg egyre rövidebb.

LULU És a harmonikád?

SCHIGOLCH Hörög, akárcsak én az asztmám miatt. Úgy gondolom, nem érdemes már megjavítani.

Koccintanak

LULU (*kiissza a poharát*) Már azt hittem, búcsút intesz...

SCHIGOLCH Búcsút intek a kapufélfának? – Én is azt hittem. De ha így süt a nap, az ember nem tud nyugodni. A télben reménykedem. Akkor majd (*köhög*) az – az – az asztmám olajra lép.

LULU (*megtölti a poharakat*) Úgy gondolod, talán elfeledkeztek rólad odaát?

SCHIGOLCH Könnyen lehet, hiszen nem tartják be a sorrendet. (*Megsimogatja Lulu térdét*) Mesélj már valamit – rég nem láttalak –, kicsi Lulum.

LULU (*hátrál székestől, mosolyog*) Olyan érthetetlen az élet!

SCHIGOLCH Honnan tudod! Még nagyon fiatal vagy!

LULU Hogy te Lulunak hívsz engem!

SCHIGOLCH Lulunak hát. Hívtalak valaha is másképp?

LULU Emberemlékezet óta nem hívnak már Lulunak.

SCHIGOLCH Másként neveznek?

LULU A Lulunak özvönvíz előtti hangzása van.

SCHIGOLCH Ejnye, gyerekek!

LULU Most engem...

SCHIGOLCH Mintha nem mindig ugyanarról volna szó!

LULU Azt hiszed?

SCHIGOLCH Mi most a neved?

LULU Éva.

SCHIGOLCH Az egyik kutya, a másik eb!

LULU Erre a névre hallgatok.

SCHIGOLCH (*körülnéz*) Ilyet álmodtam neked. Ezt akartad. Hát... mi?

LULU (*parfümmel permetezi be magát*) Heliotrop.

SCHIGOLCH Jobb szaga van, mint neked?

LULU (*bepermetezi Schigolchot*) Ez most már ne izgasson.

SCHIGOLCH Ki sejtette volna ezt a királyi luxust!

LULU Ha visszagondolok – hu!

SCHIGOLCH (*Lulu térdét simogatva*) Hogy megy a sorod? Foglalkozol még a franciával?

LULU Fekszem és alszom.

SCHIGOLCH Az előkelő. Jó benyomást kelt. Hát aztán?

LULU Nyújtózkodom, míg nem ropog.

SCHIGOLCH És ha ropogott?

LULU Mi közöd hozzá!

SCHIGOLCH Mi közöm hozzá? Mi közöm hozzá? Éljek inkább az utolsó ítélet harsonaszaváig, és mondjak le inkább minden mennyei örömről, semhogy az én Lulum idelent nélkülözzön, amikor elmegyek. Mi közöm hozzá? Az együttérzés szólal meg bennem. Jobbik énem megboldogult már. De még megértem ezt a világot.

LULU Én nem.

SCHIGOLCH Túl jól megy a sorod.

LULU (*összeborzadva*) Hülyeség.

SCHIGOLCH Jobban megy, mint az öreg táncos medvénél?

LULU (*fájdalmasan*) Nem táncolok többé...

SCHIGOLCH Annak is megvolt az ideje.

LULU Most én... (*Elakad*)

SCHIGOLCH Beszélj, mit érez a szíved, gyermekem! Már akkor bíztam benned, amikor még nem volt rajtad más látnivaló, csak a két nagy szemed. Mi vagy most?

LULU Állat.

SCHIGOLCH Hogy ez az alak téged! – És milyen állat! – Finom állat! – Elegáns állat! – Dízállat! – Akkor csak temessenek el engem. – Végeztünk az előítéletekkel. A hullamosónő is ember.

LULU Nem kell tartanod tőle, hogy még megmos bárki is!

SCHIGOLCH Sebaj. Úgyis újra bemocskolódunk.

LULU (*parfümmel permetezi be*) Újraszületnél tőle.

SCHIGOLCH Rothadás vagyunk.

LULU Kikérem magamnak! Naponta bedörzsölöm magam patazsírral, és erre jön még a púder.

SCHIGOLCH Nyilván megéri a fáradságot a divatmajom miatt.

LULU Olyan lesz tőle a bőröm, mint a szatén.

SCHIGOLCH Mintha ettől már nem is volna szar.

LULU Köszönöm szépen. Azt akarom, hogy láttomra mindenkinek csorogjon a nyála.

SCHIGOLCH Csorog is. Legközelebb adass itt egy nagy díszebédet. Hívj mindenkit az asztalodhoz.

LULU A vendégeid itt aligha csapnák el a hasukat.

SCHIGOLCH Türelem, kislány! Téged se ültetnek a tisztelőid spirituszba. Addig szép a tündér, míg van felhajtó ereje. Azután? Az állatkertbe se veszik be. *(Felkel)* A szende bestiák hascsikarást kapnának.

LULU *(felkel)* Te is kész vagy?

SCHIGOLCH Készen vagyok rá, hogy terebintát ültessenek a síromra. – Magamtól is kitalálok. *(El)*

Lulu kikíséri, és dr. Schönnel jön vissza

HARMADIK JELENET

Lulu. Schön

SCHÖN Mit keres itt a papája?

LULU Parancsol?

SCHÖN Ha az ura volnék, ez az ember nem lépné át a küszöböt.

LULU Nyugodtan tegezhet; nincs itt.

SCHÖN Köszönöm a kitüntetést.

LULU Nem értem.

SCHÖN Tudom. *(Székkal kínálja Lulut)* Ugyanis erről szeretnék beszélni magával.

LULU *(tétovázva leül)* Miért nem mondta akkor tegnap?

SCHÖN Most, kérem, egy szót se a tegnapi napról. Már két évvel ezelőtt megmondtam magának.

LULU *(idegesen)* Áhá. Hm.

SCHÖN Kérlek, szüntesd be nálam a látogatásaidat.

LULU Megkínálhatom egy kis elixírral?

SCHÖN Köszönöm. Semmi elixír. Megértett?

Lulu megrázza a fejét

Jó. Választhat. Arra kényszerít, hogy a végső eszközökhöz folyamodjak. Vagy pozíciójához méltóan viselkedik...

LULU Vagy?

SCHÖN Vagy – kényszerít rá – ahhoz a személyhez kell fordulnom, aki felelős az ön magatartásáért.

LULU Hogyan képzei ezt el?

SCHÖN Felkérem az urát, hogy személyesen ellenőrizze, milyen utakon jár.

Lulu felkel, balra felmegy a lépcsőn

Hová megy?

LULU (*beszól a függöny alatt*) Walter!

SCHÖN (*felugrik*) Megörültél?!

LULU (*megfordul*) Aha!

SCHÖN Emberfeletti erőfeszítéseket teszek, hogy felemeljelek a társaságba. Tízszer büszkébb lehetsz a nevedre, mint arra, hogy bizalmas viszonyban vagyunk...

LULU (*lejön a lépcsőn, átöleli Schön nyakát*) Miért fél még mindig, hiszen vágyai már célhoz értek?

SCHÖN Elég a komédiázásból! A vágyaim célhoz értek? Megvan az eljegyzés, végre! Most arra vágyom, hogy a menyasszonyomat tiszta otthonba vezessem.

LULU (*leül*) Varázslatosan kivirágzott az elmúlt két évben.

SCHÖN Már nem akar olyan komoly képpel olvasni az ember fejében.

LULU Csak most érett tetőtől talpig nővé. Másutt is találkozhatunk, ahol önnek a leginkább megfelel.

SCHÖN Sehol sem fogunk találkozni, legfeljebb az ura társaságában.

LULU Ezt maga sem hiszi el.

SCHÖN Akkor mégis neki kell elhinnie. Hívd csak ide! Minthogy elvett téged, és minthogy egyengettem az útját, a barátommá vált.

LULU (*feláll*) Nekem is.

SCHÖN Akkor hát levágom a fejem felett csüngő kardot.

LULU Ön vert engem bilincsbe. Mégis önnek köszönöm a boldogságot. Egy sereg barátja támad, mihelyt ismét csinos, fiatal felesége lesz.

SCHÖN Magad után ítéled meg a nőket! A férjed kész gyermek. Különben már kiszimatolta volna félrelépéseidet.

LULU Hadd szimatolja! Akkor levetné végre a gyermekcipőit. Azzal henceg, hogy zsebében a házassági szerződés. Nem bajlódom tovább vele. Most már megadhatom és elengedhetem magam, mint odahaza. Nem gyermek! Banális alak. Nincs neveltetése. Semmit sem lát. Nem lát engem, és nem látja saját magát. Vak, vak, vak...

SCHÖN (*félíg magának*) Ha ennek egyszer felnyílik a szeme!!

LULU Nyissa fel neki ön a szemét! Leromlok. Elhanyagolom magam. Egyáltalán nem ismer. Mi vagyok én neki. Kis bogaramnak és borszorkányomnak nevez. Minden zongoratanárnőnek ezt mondaná. Minden megfelel neki. És mindez azért van, mert még soha életében nem érezte szükségét annak, hogy nőkkel érintkezzen.

SCHÖN Ez nem lehet igaz!

LULU Egészen nyíltan megvallja.

SCHÖN Ó, aki tizennégy éves kora óta tücsköt-bogarat lefest.

LULU Fél a nőktől. Reszket a jó közérzetéért. Tőlem nem fél!

SCHÖN Mennyi lány érezné magát isten tudja, milyen boldognak a helyedben.

LULU (*gyöngéden kérlelő hangon*) Rontsa el. Ön ért ehhez. Vigye rossz társaságba. Önnek megvan ehhez az ismeretsége. Más se vagyok neki, csak nő és megint nő. Annyira blamál. Éjjel-nappal töröm az agyam, miként rázhatnám fel. Kétségbeesésemben kánkánt járok. Ő meg ásít, és obszcenitásról locsog.

SCHÖN Képtelenség. Elvégre művész.

LULU Legalábbis azt hiszi magáról.

SCHÖN De hiszen ez a fő!

LULU Ha modellt állok neki. Azt is hiszi, hogy híres ember.

SCHÖN Azzá is tettük!

LULU Mindent elhisz! Bizalmatlan, mint egy tolvaj, és olyan hazugságokat meséltet magának, hogy az emberből minden tisztelet kivész. Amikor megismerkedtünk, bebeszéltem neki, hogy még soha senkit sem szerettem.

Schön bezuhan egy karosszékre

Különben romlott teremtésnek tartott volna!

SCHÖN Isten tudja, miféle túlzott követelményeket támasztasz egy törvényes kapcsolattal szemben!

LULU Nincsenek túlzott követelményeim. Még Gollról is gyakran álmodom.

SCHÖN Az legalább nem volt banális.

LULU Úgy él itt, mintha sose hagyta volna el a házat. Nesztelenül járkel. Nem dühös rám. Szörnyen szomorú. Aztán reszket, mintha rendőri engedély nélkül élne itt. Egyébként kellemesen érzi magát velünk. Csak azt nem tudja lenyelni, hogy azóta annyi pénzt dobtam ki az ablakon...

SCHÖN Visszasírod a korbácsot!

LULU Meglehet. Nem táncolok többé.

SCHÖN Neveld rá.

LULU Kárba veszett fáradság volna!

SCHÖN Száz asszonyból kilencven megneveli magának a férjét.

LULU De ő szeret.

SCHÖN Ez persze végzetes.

LULU Szeret engem...

SCHÖN A szakadék áthidalhatatlan.

LULU Nem ismer, de szeret! Ha csak hozzávetőleg találó elképzelése volna rólam, követ kötne a nyakamba, és a tengerbe süllyesztene, ott, ahol a legmélyebb!

SCHÖN *(felkel)* Fejezzük be!

LULU Ahogy gondolja.

SCHÖN Férjhez adtalak. Kétszer férjhez adtalak. Luxusban élsz. Az uradat a jobb társaságba emeltem. És ha ez neked nem elég, és ő a márkába nevet, nem forgatok a fejemben eszményi követelményeket, de – hagyj ki a játékból!

LULU *(eltökélt hangon)* Ha valakihez tartozom ezen a világon, akkor ön az. Ön nélkül én – nem akarom megmondani, hol lennék. Kézen fogott, enni adott, felruházott, amikor el akartam lopni az óráját. Azt hiszi, elfelejthetem ezt? Mindenki más rendőrért kiáltott volna. Ön iskolába küldött, hogy megtanuljam, hogyan éljek. A kerek vilá-

gon önön kívül ki adott nekem bármit is? Táncoltam és modelt álltam, és boldog voltam, hogy ezzel előteremthetem megélhetési költségeimet. De parancsra szeretni nem tudok!

SCHÖN *(felemelve a hangját)* Engem hagyj ki a játékból! Tégy, amit akarsz. Nem azért jöttem, hogy botrányt csináljak. Azért jöttem, hogy elűzzem házamtól a botrányt. Kapcsolatom éppen elég áldozatomba került! Feltételeztem, hogy végül beéred egy egészséges fiatal emberrel, akinél jobbat korodbeli nő nem is kívánhat. Ha hálás vagy nekem, akkor ne vesd magad harmadszor is az utamba! Várjak még tovább arra, hogy biztonságba helyezzem, ami az enyém? Kockáztassam, hogy engedményekkel kicsikart sikerem két év után ismét kútba essék? Mire megyek azzal, hogy férjnél vagy, ha bárki láthatja, hogy a nap minden órájában ki-be jársz hozzám? – Mi a fenének nem maradt dr. Goll legalább még egy évig életben! Annál őrizetben voltál. Akkor már régen otthonomba vezethettem volna a feleségemet!

LULU És akkor mi volna! Idegeire megy önnek az a gyermek. Túl romlatlan önnek az a gyermek. Túl gondosan nevelték azt a gyermeket. Mi kifogásom lehetne az ön házassága ellen?! De becsapja magát, ha azt hiszi, hogy küszöbönálló házassága miatt a megvetésével sújthat!

SCHÖN A megvetésemmel? – Én majd megszabom a gyermeknek a helyes irányt! Semmi sem megvetendő itt, csupán a te intrikáid!

LULU *(nevetve)* Talán féltékeny vagyok a gyermekre? – Eszembe se jutott...

SCHÖN Hogyhogy a gyermekre! A gyermek még egy évvel sem fiatalabb nálad. Hagyd meg a szabadságomat, hogy hátralevő éveimet tetszésem szerint éljem le! Akárhogy is nevelték a gyermeket, éppúgy megvan az öt érzéke, mint neked...

NEGYESEDIK JELENET

Schwarz. Az előbbiektől

SCHWARZ *(kezében ecset, balra a függöny alatt)* Mi történik itt?

LULU *(Schönnek)* Nos, beszéljen!

SCHWARZ Mi van veletek?

LULU Semmi olyasmi, ami téged érint...

SCHÖN (*gyorsan*) Nyugalom!

LULU Torkig vannak velem.

Schwarz balra elvezeti Lulut

SCHÖN (*az asztalon fekvő könyvek közül egyet lapozgatni kezd*) Szóba kellett hozni. – Szabad kezét kell kapnom végre.

SCHWARZ (*visszajön*) Így kell viccelni?

SCHÖN (*az egyik székre mutat*) Parancsolj.

SCHWARZ Mi újság?

SCHÖN Parancsolj.

SCHWARZ (*leül*) Nos?

SCHÖN (*leül*) Félmilliót vettél feleségül...

SCHWARZ Odavan?

SCHÖN Egy pfennig se hiányzik.

SCHWARZ Magyarázd meg ezt a különös jelenetet.

SCHÖN Egy félmilliót vettél feleségül...

SCHWARZ Ezt nem lehet bűnömül felróni.

SCHÖN Nevet szereztél. Háborítatlanul dolgozhatsz. Egyetlen kívánságodról se kell lemondanod.

SCHWARZ Mi bajotok velem?

SCHÖN Hat hónap óta dúskálsz minden örömben. Olyan feleséged van, aki miatt irigyel a világ, és aki megérdemli, hogy tisztelhesse a férjét...

SCHWARZ Nem tisztel engem?

SCHÖN Nem.

SCHWARZ (*szorongva*) A társadalom komor mélységeiből jöttem. Ő idefent született. Leghőbb vágyam, hogy egyenrangú lehessek vele. (*Kezét nyújt Schönnnek*) Köszönöm neked.

SCHÖN (*félig zavartan kezét szorítja vele*) Kérlek, kérlek.

SCHWARZ (*eltökélten*) Beszélj!

SCHÖN Kissé jobban szemmel kellene tartanod.

SCHWARZ Nekem – őt?

SCHÖN Nem vagyunk gyerekek! Nem játszadozunk. Élünk. – Megköveteli, hogy komolyan vegyék. Értékei teljességgel feljogosítják erre.

SCHWARZ De hát mit csinál?

SCHÖN Egy félmilliót vettél feleségül!

SCHWARZ (*feláll, magánkívül*) És ő...

SCHÖN (*megragadja a vállát*) Nem, ne így. (*Kényszeríti, hogy leüljön*) Nagyon komoly beszédünk van egymással.

SCHWARZ Mit csinál?!

SCHÖN Először számolj utána az ujjaidon, hogy mit köszönhetsz neki, és azután...

SCHWARZ Mit csinál – ember!!

SCHÖN És aztán magadat okold a hibáért és senki mást.

SCHWARZ De hát kivel? Kivel?

SCHÖN Ha párbajozni akarsz...

SCHWARZ És mióta?

SCHÖN (*kitérően*) Nem azért jöttem, hogy botrányt csináljak. Azért jöttem, hogy megmentselek a botránytól.

SCHWARZ (*fejét csóválja*) Félreértetted őt.

SCHÖN (*zavartan*) Ezzel semmire sem megyek. Nem tűrhetem, hogy ilyen vakon élj tovább. Ez a lány megérdemli, hogy rendes asszony váljon belőle. Amióta ismerem, rengeteget fejlődött.

SCHWARZ Amióta ismered? – De hát mióta ismered?

SCHÖN Tizenkét éves kora óta.

SCHWARZ (*zavartan*) Erről egy szót se szólt nekem.

SCHÖN Virágot árult az Alhambra Kávéház előtt. Mezítláb nyomakodott át a vendégeken minden éjjel tizenkettő és kettő között.

SCHWARZ Erről egy szót se szólt nekem.

SCHÖN Igaza volt! Azért mesélem el, hogy lásd: nem erkölcsi fertővel van dolgod. Ellenkezőleg, ez a lány rendkívül jó adottságokkal rendelkezik.

SCHWARZ Azt mondta, az egyik nagynénjénél nevelkedett.

SCHÖN Arról az asszonyról beszélt, akire rábíztam. Ő volt a legjobb diák. Az anyák őt állították példaképnek a gyerekeik elé. Kötelességtudat van benne. Egyes-egyedül a te balfogásod, ha mindmáig nem a legjobb tulajdonságai alapján ítélted meg.

SCHWARZ (*nyögve*) Jaj, Istenem!

SCHÖN (*nyomatékosan*) Semmi jaj, Istenem!!! A boldogságon, amelyet megízleltél, semmi sem változtathat. Ami megtörtént, az megtörtént. Legjobb tudomásod ellenére túlbecsülöd magad, amikor a fejedbe

veszed, hogy vesztettél. Nyerned kell. A „Jaj, Istenem”-mel nem mész semmire. Nagyobb baráti szolgálatot még sohase tettem neked. Nyíltan beszélek, és felajánlom segítségemet. Ne légy rá méltatlan!

SCHWARZ (*mostantól kezdve mindinkább összeomlik*) Amikor megismerem, azt mondta nekem, hogy még sohase szeretett senkit.

SCHÖN De hát egy özvegy mondta ezt! Becsületére válik, hogy téged választott urának. Támaszd ugyanezt a követelményt magaddal szemben is, és boldogságod makulátlan lesz.

SCHWARZ Rövid ruhákat hordatott vele.

SCHÖN Végül is feleségül vette! – Asszonyi mestervágás volt ez. Ma sem értem, hogyan bírta rá erre Gollt. Te nyilván tudod már. Te élvezted diplomáciájának gyümölcseit.

SCHWARZ De hát honnan ismerte dr. Gollt?

SCHÖN Én mutattam be neki! – Feleségem halála után történt, amikor elkezdtem a kapcsolatot szövögetni jelenlegi menyasszonyommal. Közénk állt. Fejébe vette, hogy a feleségem lesz.

SCHWARZ (*rémes sejtelem fogja el*) És amikor meghalt az ura?

SCHÖN Egy félmilliót vettél feleségül!

SCHWARZ (*siránkozva*) Bár maradtam volna, ahol vagyok! Bár éhen haltam volna!

SCHÖN (*főlényesen*) Azt hiszed, én nem teszek engedményeket? Ki nem tesz engedményeket? Egy félmilliót vettél feleségül. A legkiválóbb művészek közé számítanak. Az ember ehhez nem jut pénz nélkül. Éppen te nem ítélezhetsz fölötte. Nem alkalmazhatod a polgári társadalom fogalmait olyasvalakire, aki onnan származik, ahonnan Mignon.

SCHWARZ (*teljesen zavarodottan*) De hát kiről beszélsz?

SCHÖN Az apjáról. Te művész vagy, mondom én. Eszményeidet másutt leled meg, mint egy bér munkás.

SCHWARZ Egy szót sem értek ebből.

SCHÖN Azokról az emberhez méltatlan viszonyokról beszélek, amelyekből ez a lány, hála irányítóinak, azzá fejlődött, aki!

SCHWARZ Melyik lány?

SCHÖN Melyik? – A feleséged.

SCHWARZ Éva?

SCHÖN Én Mignonnak hívtam.

SCHWARZ Azt hittem, Nellinek hívják?

SCHÖN Dr. Goll nevezte így.

SCHWARZ Én Évának hívtam...

SCHÖN Nem tudom, mi volt az eredeti neve.

SCHWARZ *(szórakozottan)* Ő talán tudja.

SCHÖN Ha az apját nézzük, akkor minden hibája ellenére kész csoda ez a nő. Nem értlek...

SCHWARZ Apja a tébolydában halt meg, nem?...

SCHÖN Most volt itt!

SCHWARZ Kicsoda volt itt?

SCHÖN Az apja.

SCHWARZ Itt – nálam?

SCHÖN Meglépett, amikor jöttem. A poharak itt vannak még.

SCHWARZ Azt mondta, hogy apja a tébolydában halt meg.

SCHÖN *(bátorítóan)* Érezze meg a hatalmadat. Leghőbb vágya, hogy feltétel nélkül engedelmeskedhessen. Dr. Gollnál a mennyekben érezte magát, azzal nem is lehetett viccelni.

SCHWARZ *(fejcsóválva)* Azt mondta, hogy még sohase szeretett senkit...

SCHÖN Először magaddal törődj. Szedd össze magad.

SCHWARZ Megesküdött rá!

SCHÖN Nem kérheted számon tőle a kötelmeit, amíg a saját feladatodat nem ismered.

SCHWARZ Az anyja sírjánál!!

SCHÖN Nem ismerte az anyját. Még kevésbé a sírját. Az anyjának nincs is sírja.

SCHWARZ *(kétségbeesve)* Nem illek bele a társadalomba.

SCHÖN Mi bajod?

SCHWARZ Iszonyatos kín.

SCHÖN *(feláll, hátralép, szünet után)* Őrizd meg magadnak, mert a tied. – Döntő pillanat ez. Holnapra talán elveszted őt.

SCHWARZ *(a mellére mutat)* Itt, itt.

SCHÖN Egy félmil... *(Meggondolja magát)* Elveszted, ha csak egy pillanatot is késlekedsz!

SCHWARZ Ha sírni tudnék! – Ó, ha üvölteni tudnék!

SCHÖN *(a vállára teszi a kezét)* Siralmasan nézel ki...

SCHWARZ *(feláll, látszólag nyugodt)* Igazad van, teljesen igazad van.

SCHÖN (*megragadja a kezét*) Hova mész?

SCHWARZ Beszélek vele.

SCHÖN Nagyon helyes. (*A jobb oldali ajtóhoz kíséri*)

ÖTÖDIK JELENET

Schön, aztán hamarosan Lulu

SCHÖN (*visszajön*) Jó kis munka volt. (*Egy idő múlva, balra pillantva*)
De hiszen előbb a műterembe kísérte magát?...

Félelmetes nyögés jobbról

(*A jobb oldali ajtóhoz siet, zárva találja*) Nyisd ki! Nyisd ki!

LULU (*balról, kilépve a függöny mögül*) Mi van...

SCHÖN Nyisd ki!

LULU (*lejön a lépcsőn*) Iszonyatos.

SCHÖN Nincs egy fejszéd a konyhában?

LULU Majd kinyitja.

SCHÖN Nincs kedvem berúgni az ajtót.

LULU Ha kísírta magát.

SCHÖN (*döngetve az ajtót*) Nyisd ki! (*Lulunak*) Hozz egy fejszét.

LULU Hívjunk orvost...

SCHÖN Nem vagy eszednél.

LULU Úgy kell önnek.

Csöngetnek az előszobaajtón. Schön és Lulu egymásra mered

SCHÖN (*hátraoson, az ajtóban megáll*) Nem mutatkozhatok most itt.

LULU Talán a műkereskedő.

Csöngetnek

SCHÖN De ha nem válaszolunk...

Lulu az ajtó felé oson

(Feltartóztatja) Maradj. Nem kell mindig az első hangra ugrani. *(Lábujjhegyen kimegy)*

Lulu visszamegy a bezárt ajtóhoz, és hallgatózik

HATODIK JELENET

Alwa Schön. Az előbbiek. Később Henriette

SCHÖN *(bevezeti Alwát)* Nyugodj meg, kérlek.

ALWA *(nagyon izgatott)* Párizsban kitört a forradalom.

SCHÖN Nyugodj meg.

ALWA *(Lulunak)* Ön halottsápadt.

SCHÖN *(dörömböl az ajtón)* Walter! – Walter!

Hörgés hangjai

LULU Könyörületes Isten...

SCHÖN Nem hoztad be a fejszét?

LULU Nem tudom, van-e. *(Tétovázva jobbra hátul el)*

ALWA Lóvá tesz bennünket. *(Az ajtó felé mutat)*

SCHÖN Párizsban kitört a forradalom?

ALWA A szerkesztőségben fálnak verdesik a fejüket. Senki se tudja, mit írjon.

Csöngetnek az előszobaajtón

SCHÖN *(dörömböl az ajtón)* Walter!

ALWA Betörjem?

SCHÖN Azt én is megtehetném. Vajon ki jöhet még? *(Felegyenесedik)*
Örül az életnek, és másokra hárítja a felelősséget!

LULU *(egy konyhai bárdal tér vissza)* Henriette jött meg.

SCHÖN Zárd be magad mögött az ajtót.

ALWA Adja ide. (*Fogja a bárdot, és az ajtófélfá és az ajtózár közé csapja*)
SCHÖN Erősebben.

ALWA Már recseg. (*Az ajtó kiszakad a zárból. Alwa elejti a bárdot, és visszatántorodik*)

Szünet

LULU (*az ajtóra mutatva, Schönnnek*) Csak ön után.

Schön visszahőköl

Megszédült?

.

Schön letörli homlokáról az izzadságot, és belép

ALWA (*a heverőn*) Borzalmas!

LULU (*az ajtófélfánál, ujját a szájához emelve, hirtelen felüvölt*) Ó!
(*Alwához siet*) Nem tudok itt maradni.

ALWA Iszonyatos!

LULU (*kézen fogja*) Jöjjön.

ALWA Hova?

LULU Nem tudok egyedül maradni. (*Alwával balra el*)

Schön jobbról visszajön, kezében kulcscsomó; kezén vér; behúzza maga mögött az ajtót, az íróasztalhoz megy, kinyitja, és két levélkét ír

ALWA (*balról be*) Átöltözik.

SCHÖN Elment?

ALWA A szobájába. Átöltözik.

Schön csenget, Henriette belép

SCHÖN Tudja, hol lakik doktor Bernstein?

HENRIETTE Természetesen, doktor úr. Rögtön a szomszédban.

SCHÖN (*az egyik levélkét átadja neki*) Vigye át ezt neki.

HENRIETTE És ha a doktor úr nincs otthon?

SCHÖN Otthon van. (*Átadja neki a másik levelkét*) Ezt pedig vigye a rendőrkapitányságra. Konflissal menjen.

Henriette el

Végem.

ALWA Megfagy bennem a vér.

SCHÖN (*jobbra mutatva*) A bolond!

ALWA Nyilván kinyílt a szeme?

SCHÖN Túl sokat foglalkozott magával.

Lulu megjelenik baloldalt a lépcsőn, porköpenyt és csipkekalapot visel

ALWA Hova megy most?

LULU El. Minden zugban ezt látom.

SCHÖN Hol vannak az iratai?

LULU Az íróasztalban.

SCHÖN (*az íróasztalnál*) Hol?

LULU Jobbra lent. (*Letérdel az íróasztal elé, kinyit egy fiókot, és az iratokat a földre szórja*) Itt vannak. Nem kell félni. Nem voltak titkai.

SCHÖN Isten veled, világ.

LULU (*térdelve*) Írjon egy tárcát. Nevezze Michelangelónak.

SCHÖN Mit segít az. (*Jobb felé mutatva*) Ott fekszik az eljegyzésem.

ALWA Játszadozásod átka!

SCHÖN Kiabáld világgá!

ALWA (*Lulura mutatva*) Bántál volna úgy anyám halála után ezzel a lánnyal, ahogy jogos és igazságos...

SCHÖN (*jobb felé*) Ott vérzik el az eljegyzésem!

LULU (*feláll*) Nem maradhatok itt tovább.

SCHÖN Egy óra alatt szétkapkodják a rendkívüli kiadásokat. Nem mehetnek ki az utcára.

LULU Mit tehet róla?

SCHÖN Éppen ezért! Megköveznek érte!

ALWA Utazz el!

SCHÖN Hogy szabad teret engedjek a botránynak!

LULU (*a heverőnél*) Tíz perccel ezelőtt még itt feküdt.

SCHÖN Így hálálja meg, amit érte tettem! Egy másodperc alatt romba dönti egész életemet!

ALWA Mérsékelj magad, kérlek!

LULU (*a heverőn*) Egymás közt vagyunk.

ALWA De még hogy!

SCHÖN (*Lulunak*) Mit mondasz majd a rendőrségnek?

LULU Semmit.

ALWA Nem akart sorsának adósa maradni.

LULU Mindig rögtön gyilkos gondolatok jártak az eszében.

SCHÖN Mindene megvolt, amiről csak álmodhat az ember!

LULU Drága árat fizetett érte.

ALWA Neki megvolt, ami nekünk nincs meg!

SCHÖN (*hirtelen felfortyan*) Ismerem az indokaidat. Miért legyen tekintettel rád! Ha minden követ megmozgatsz, hogy ne kelljen magad mellett egy testvért elviselned, ez eggyel több ok a számomra, hogy más gyerekeket neveljek magamnak.

ALWA Rossz emberismerő vagy.

LULU Jelentesse meg ön a különkiadást.

SCHÖN (*a leghevesebb felháborodás hangján*) Nem volt erkölcsi érzéke, lelkiismerete! (*Hirtelen visszanyeri önuralmát*) Párizs forrong?

ALWA Mintha villám sújtotta volna a szerkesztőinket. Minden akad.

SCHÖN Ez kihúzza a csávából! Csak jönne már a rendőrség. Egy vagyomban kerül minden perc.

Csöngetnek az előszobaajtón

ALWA Itt vannak...

Schön menne ajtót nyitni

LULU (*felugrik*) Várjon, csupa vér.

SCHÖN Hol?...

LULU Várjon, letörlöm. (*Zsebkendőjét bepermetezi heliotroppal, és letörli Schön kezéről a vért*)

SCHÖN A férjed vére.

LULU Nem hagy foltot.
SCHÖN Szörnyeteg!
LULU Mégis elvesz feleségül.

Csöngetnek a bejárati ajtón

Csak türelem, gyerekek.

Schön jobbra hátul el

HETEDIK JELENET

Escherich. Az előbbiek

ESCHERICH (*Schön bevezeti, zihálva*) Engedjék meg, hogy be... hogy önöknek be... bemutatkozzam...

SCHÖN Futott ideig?

ESCHERICH (*névjegyet nyújt át*) A rendőrkapitányságról. Hallom, öngyilkosság.

SCHÖN (*olvassa*) Fritz Escherich, a „Tarkabarka újdonságok” levelezője. Jöjjön.

ESCHERICH Egy pillanat. (*Noteszt és ceruzát vesz elő, körülnéz a szalonban, ír néhány szót, meghajol Lulu előtt, a betört ajtó felé fordul, ír*) Konyhai bárd... (*Fel akarja emelni*)

SCHÖN (*visszatartja*) Kérem.

ESCHERICH (*ír*) Ajtó konyhai bárdal betörve. (*A zárat vizsgálja*)

SCHÖN (*a kilincsen a keze*) Vigyázzon, kedvesem.

ESCHERICH Ha volna szíves most kinyitni az ajtót.

Schön kinyitja az ajtót

(*Elejti a noteszt és a ceruzát, a hajába túr*) Ó, irgalmas Isten, húha...!

SCHÖN Pontosan tekintsen meg mindent!

ESCHERICH Nem bírok odanézni.

SCHÖN (*gunyorosan ránéz*) Akkor miért jött ide?

ESCHERICH Bo... borotvával elvágta a nya... nyakát...

SCHÖN Mindent látott?

ESCHERICH Micsoda érzés lehetett!

SCHÖN (*behúzza az ajtót, az íróasztalhoz lép*) Üljön le. Itt van papír és toll. Írja.

ESCHERICH (*gépiesen helyet foglal*) Nem tudok írni...

SCHÖN (*Escherich széke mögött áll*) Írja! – Üldözési mánia...

ESCHERICH (*írja*) Ül-dö-zé-si-má-ni-a...

Csöngögtnek a bejáratí ajtón

HARMADIK FELVONÁS

Színházi öltöző vörös posztóval kitapétázva. Balra hátul az ajtó. Jobbra hátul spanyolfal. Középen, keskenyebb oldalával a nézők felé, hosszú asztal, rajta táncosztümök. Az asztal jobb és bal oldalán székek. Balra elöl asztalka székekkel. Jobbra elöl magas tükör, mellette magas, nagyon széles, régimódi karosszék. A tükör előtt egy puff, sminkesdoboz stb. stb.

ELSŐ JELENET

Lulu, Alwa, majd Schön

ALWA (*balra elöl pezsgőt és vörös bort tölt két pohárba*) Amióta a színháznak dolgozom, még nem láttam ilyen tomboló közönséget.

LULU (*láthatatlanul, a spanyolfal mögül*) Ne adjon túl sok vörös bort. – Lát ma engem?

ALWA Az apám?

LULU Igen.

ALWA Nem tudom, hogy a színházban van-e.

LULU Meg se akar nézni?

ALWA Olyan kevés az ideje.

LULU A menyasszonya teljesen lefoglalja.

ALWA Egyre csak töri a fejét. Nincs nyugta.

Schön belép

Te vagy az? Éppen rólad beszélünk.

LULU Itt van?

SCHÖN Átöltözöl?

LULU (*a spanyolfal fölött átnézve, Schönnek*) Azt írja minden újságban, hogy én vagyok minden idők legszellemesebb táncosnője, egy második Taglioni, és mit tudom én, mi, és közben még annyira sem talál szellemesnek, hogy meggyőződjön róla!

SCHÖN Annyi az írivalóm. Látod, igazam volt. Alig lehetett már helyet

kapni. Légy kicsit többet a proscéniumon!

LULU Előbb meg kell szoknom a fényt.

ALWA Szigorúan ragaszkodott a szerephez.

SCHÖN (*Alwának*) Használd ki jobban a szereplőidet! Nem értesz még eléggé a technikához. (*Lulunak*) Most mi leszel?

LULU Virágáruslány...

SCHÖN (*Alwának*) Trikóban?

ALWA Nem. Bokorugró szoknyában.

SCHÖN Nem kellett volna szimbolizmusba bonyolódnod!

ALWA Én a táncosnő lábát nézem.

SCHÖN Az a fontos, hogy mit néz a közönség! Az olyan tüneménynek, amilyen ő, hál' istennek nincs szüksége a te szimboliztikus bohóckodásaidra.

ALWA A közönség nem úgy viselkedik, mintha unatkozna!

SCHÖN Természetesen nem! Mert hat hónap óta dolgozom a sajtóban a sikeréért. – Itt volt a herceg?

ALWA Senki se volt itt.

SCHÖN Ki küldene színpadra két felvonáson át egy táncosnőt esőköpenyben?

ALWA Ki az a herceg?

SCHÖN Látlak még ma?

ALWA Egyedül vagy?

SCHÖN Ismerősökkel. Petersnél?

ALWA Éjfélkor?

SCHÖN Éjfélkor. (*El*)

LULU Már nem hittem, hogy valaha is eljön!

ALWA Ne tévesszék meg apám morcos gáncsoskodásai. Csak arra ügyeljen, hogy ne fecsérelje el erejét az utolsó szám kezdete előtt.

Lulu vörös szegélyű fehér ruhában kilép a spanyolfal mögül, lába és karja fedetlen, hajában tarka koszorú, kezében virágos kosár

LULU Úgy látszik, egyáltalán nem vette észre, milyen ügyesen használja ki ön a szereplőit!

ALWA Csak nem fogom rögtön az első felvonásban elpufogatni az összes puskaporomat.

LULU (*szájához emeli a poharat*) Fokozatosan meztelenít le.

ALWA Tudtam, hogy mestere az átöltözésnek.

LULU Ha az Alhambra Kávéház előtt így akartam volna árulni a virágaimat, az első éjszaka dutyiba zárnak.

ALWA De miért?! Hiszen gyermek volt még!

LULU Emlékszik, hogy léptem először a szobájába?

ALWA (*bólint*) Fekete szegélyes sötétkék ruhában.

LULU El akartak rejteni, és nem tudták, hova.

ALWA Anyám akkoriban már két éve nyomta az ágyat...

LULU Ön színházasdit játszott, és megkérdezte, hogy részt veszek-e benne.

ALWA Igaz! Színházasdit játszottunk!

LULU Még most is látom, hogyan tologatta ide-oda a bábokat.

ALWA Sokáig a legborzalmasabb emlékem volt az a perc, amikor egyszer csak világosan felismertem a viszonylatokat.

LULU Fagyosan és kimérten ellenem fordult.

ALWA Ó, Istenem – oly végtelen magasságban láttam önt fölöttem. Jobban tiszteltem talán az anyámnál is. Gondolja csak meg, amikor anyám meghalt – tizenhét éves voltam –, odaálltam apám elé, és felszólítottam, hogy tüstént vegye önt feleségül, különben párbajra hívom ki.

LULU Ő mesélte nekem, akkoriban.

ALWA Amióta felnöttem, csak sajnálni tudom. Sohasem fog megérteni. Kis diplomáciai fogásokat agyal ki, így akar rábírní, hogy gátoljam meg házasságát a grófkisasszonnyal.

LULU Még mindig olyan ártatlanul bámul a világba?

ALWA Szereti apámat; ez meggyőződésém. Családja minden követ megmozgatott, hogy visszalépésre bírja. Nem hiszem, hogy akad a világon olyan áldozat, amelyet nem hozna meg érte.

LULU (*Alwa elé tartja a poharát*) Kérek még egy kortyot.

ALWA (*tölt neki*) Túl sokat iszik.

LULU Majd megtanítom őt, hogy higgyen a sikeremben. Semmilyen művészetben nem hisz. Csak az újságokban hisz.

ALWA Semmiben sem hisz.

LULU Azért hozott a színházba, hogy akadjon esetleg valaki, aki elég gazdag, hogy elvegyen.

ALWA Hát aztán! Mit érdekel ez bennünket!

LULU Örüljek, ha betáncikálhatok egy milliomos szívébe.

ALWA Mentsen Isten attól, hogy elragadják önt tőlünk!

LULU Éppen ön komponálta ehhez a kísérőzenét.

ALWA Mint tudja, régi vágyam, hogy darabot írjak önnek.

LULU Én azonban egyáltalán nem színpadra termettem.

ALWA Táncosnőként jött a világra.

LULU Akkor miért nem írja darabjait legalább olyan érdekesre, amilyen az élet?

ALWA Mert senki se hinné el nekünk.

LULU Mi lett volna belőlem, ha nem vagyok jobb színész, mint ahogy a színpadon játszani szoktak?

ALWA De hiszen én a legszertelenebb képtelenségekkel tűzdeltem teli a szerepét.

LULU Az ilyen hókuszpókusz a valóságban a kutyának se kell.

ALWA Én beérem azzal, hogy a közönség úgy izgul, mint a tébolyultak.

LULU Én azonban magam szeretnék izgulni, mint egy tébolyult! (*Iszik*)

ALWA Úgy látom, nincs is olyan messze ettől.

LULU Hogyan csodálkozhat ezen, hiszen fellépésemnek fontosabb célja van! Odalent néhányan már egészen eszüket veszítették. Érzem ezt, oda se kell néznem.

ALWA Hogyan érzi?

LULU Egyik sem sejt semmit a másikról. Mindegyik azt hiszi, egyedül ő a szerencsétlen áldozat.

ALWA De hogyan érzi ezt?

LULU Fagyos borzongás fut végig a testemen.

ALWA Fantasztikus teremtés...

Villamos csengő szólal meg az ajtó fölött

LULU A kendőm... A proscéniumon fogok táncolni!

ALWA (*vállára terít egy széles sálát*) Itt a kendője.

LULU Nem kell többé félnie a szemérmetlen reklámja miatt.

ALWA Őrizze meg az önuralmát!

LULU Adj a Isten, hogy valakinek most az értelem utolsó szikráját is kitáncoljam a fejéből! (*El*)

MÁSODIK JELENET

ALWA (*egyedül*) Érdekes darabot lehetne írni róla. (*Balra leül, noteszt vesz elő, jegyzetel*) Első felvonás: Dr. Goll. Máris gyanús! Előállítom dr. Gollt a tisztítótűzből, vagy bárhonnán, ahol orgiáért lakol, és erre engem tesznek felelőssé a bűneiért.

Kintről hosszan tartó, erősen tompított taps és bravózás hallható

Tombolnak, mint a cirkuszi állatok, amikor az eledel feltűnik a ketrecek előtt. – Második felvonás: Walter Schwarz. Még képtelenebb! Hogyan veti le utolsó leplét a lélek az ilyen villámcsapások fényében! – Harmadik felvonás? – Így menne tovább is?! –

A ruhatárosnő kintről kinyitja az ajtót, és beengedi Escernyt

HARMADIK JELENET

Escerny, Alwa

Escerny úgy tesz, mintha otthon volna, és figyelemre se méltatva Alwát, leül jobbra a tükör elé

ALWA (*bal felől ül, figyelemre se méltatja Escernyt*) A harmadik felvonásban nem mehet így tovább!

ESCERNY A harmadik felvonás közepéig mintha nem ment volna ma olyan jól, mint máskor.

ALWA Nem néztem.

ESCERNY Most ismét nagy formában van.

ALWA Elnyújtja a számot.

ESCERNY Dr. Schön úrnál volt szerencsém egyszer már találkozni a művésznővel.

ALWA Apám néhány bírálat erejéig bemutatta már újságjában a közönségnek.

ESCERNY (*enyhén meghajtva magát*) Tanácskoztam dr. Schön úrral a Tanganyika-tónál végzett kutatásaim kiadatásáról.

ALWA (*enyhén meghajtva magát*) Kijelentései nem hagynak kétséget afelől, hogy rendkívül élénken érdeklődik az ön műve iránt.

ESCERNY Üdvös hatást kelt, hogy e művésznő számára nem is létezik a közönség.

ALWA Az átöltözést már gyerekkorában megtanulta. De meglepett, hogy ilyen jelentékeny táncosnőt fedezhettem fel benne.

ESCERNY Amikor szólót táncol, a saját szépsége kápráztatja el – úgy látszik, halálosan szerelmes belé.

ALWA Itt jön. (*Feláll, ajtót nyit*)

NEGYEDIK JELENET

Lulu. Az előbbieik

LULU (*koszorú és virágkosár nélkül, Alwának*) Önt szólítgatják. Háromszor voltam a függöny előtt. (*Escernynek*) Dr. Schön úr nem az ön páholyában van?

ESCERNY Az enyémben nincs.

ALWA (*Lulunak*) Nem látta?

LULU Feltehetően ismét elment.

ESCERNY Balról az utolsó földszinti páholy az övé.

LULU Úgy látszik, szégyell engem!

ALWA Már nem kapott jó jegyet.

LULU (*Alwának*) Kérdezze már meg tőle, hogy most jobban tetszettem-e neki.

ALWA Ideküldöm.

ESCERNY Tapsolt.

LULU Csakugyan?

ALWA Nyugodjon meg kicsit. (*El*)

ÖTÖDIK JELENET

Lulu, Escerny

LULU Megint át kell öltöznöm.

ESCERNY De hiszen az öltöztetőnője itt sincs!

LULU Gyorsabban csinálom egyedül. Mit mondott, hol ül dr. Schön?

ESCERNY Baloldalt az utolsó földszinti páholyban láttam.

LULU Még öt jelmez vár rám: dancing-girl, balerina, az éj királynője, Ariel és Lascaris... (*Hátralép a spanyolfal mögé*)

ESCERNY Lehetségesnek tartja, hogy első találkozásunk helyén azért jelentem meg, hogy megismerjek egy ifjú hölgyet, az irodalmi világ csillagát? (*Leül jobbra a középső asztalhoz, és itt is marad a jelenet végéig*) Tévesen ítélem meg a természetét, vagy helyesen értelmeztem a mosolyt, amelyet a dörgő tapsviharak az ajkára csaltak? Nemde, bensőleg szenved attól a kényszerűségtől, hogy művészetét kétes érdeklődésű emberek előtt le kell alacsonyítania?

Lulu nem válaszol

Nemde, bármely pillanatban elcserélné a csillogó sikert azért a napfényes nyugodt boldogságért, amelyet csak előkelő magány biztosíthat?

Lulu nem válaszol

Nemde, elég méltóságot és emelkedettséget érez magában ahhoz, hogy egy férfit a lábához bilincseljen – és örüljön tökéletes kiszolgáltatottságának?

Lulu nem válaszol

Nemde, ennél méltóbb helynek érezne egy minden kényelemmel ellátott villát, ahol korlátlan anyagi eszközök állnának rendelkezésére, hogy teljességgel a saját úrnője lehessen?

LULU (*rövid, világos rakott alsószoknyában és fehér atlaszfűzőben, fekete cipőben és harisnyában, pengő sarkantyúkkal kilép a spanyolfal mögül,*

fűzőjének zsinórjaival foglalatostkodva [Ha csak egyetlen este nem lépek fel, akkor egész éjszaka azt álmodom, hogy táncolok, és másnap úgy érzem magam, mintha kerékbe törtek volna...]]

ESCERNY De mit jelentene önnek, ha e csőcselék helyett csak egyetlen nézőt, egy kiválasztottat látna maga előtt?

LULU Mindegy volna nekem. Hiszen tánc közben senkit se látok.

ESCERNY Kertre nyíló kivilágított terem – a tó felől csobogás... Kutató-útjaimon ugyanis egészen embertelen despotizmus kifejtésére kényszerülök.

LULU *(a tükör előtt, nyakára gyöngysort téve)* Jó iskola!

ESCERNY Ha most arra vágyom, hogy fenntartás nélkül alávessem magam egy asszony hatalmának, úgy ez csak természetes szükségletem a kikapcsolódásra... El tud-e képzelni magasabb rendű asszonyi boldogságot, mint hogy egy férfit tökéletesen a hatalmában tart?

LULU *(csörgetve sarkantyúját)* Hát persze.

ESCERNY *(zavarodottan)* Egyetlen olyan művelt férfit sem talál, aki az ön láttára nem veszi el a fejét.

LULU A vágyait azonban senki se teljesíti anélkül, hogy közben rá ne szedje önt.

ESCERNY Tízszer boldogítóbb lehet, ha egy önhöz hasonló lány megcsal, mint ha valaki más őszintén szeretne.

LULU Önt még soha életében nem szerette őszintén lány! *(Hátat fordítva eléáll, a fűzőjére mutat)* Kibogozná a csomót? Túl szorosan fűztem be magam. Öltözködés közben mindig olyan izgatott vagyok.

ESCERNY *(ismételt kísérletek után)* Sajnálom; nem megy.

LULU Akkor hagyja. Talán nekem menni fog. *(Jobbra indul)*

ESCERNY Megvallom, hiányzik belőlem a szükséges ügyesség. Az asszonyokkal való érintkezésben talán nem voltam elég tanulékony.

LULU Talán nem is volt erre elég alkalma Afrikában?

ESCERNY *(komolyan)* Hadd valljam meg nyíltan önnek, hogy elmagányosodásom jó néhány órát megkeserítette.

LULU Mindjárt nyílik a csomó...

ESCERNY Nem a tánca vonz, hanem testi és lelki előkelősége, mely minden mozdulatában megnyilatkozik. Akit annyira érdekelnek a műalkotások, mint engem, az ilyesmiben nem csalódhat. Tíz estén át tanulmányoztam tánca alapján a lelki életét, és ma, amikor virágáruslány-

ként lépett a színre, teljesen tisztába jöttem önnel. Ön nagyszabású, önzetlen jellem. Nem bírná elviselni, hogy bárkit is szenvedni lásson. Ön a megtestesült boldogság. Mint feleség minden elképzelést felülmúlóan boldoggá tenné a férjét... Lényének kulcsa a nyíltszívűség. – Rossz színésznő volna...

A villamos csengő megszólal az ajtó fölött

LULU (*kissé meglazította fűzőjének zsinórjait, mély lélegzetet vesz, pengeti sarkantyúját*) Ismét lélegzem. A függöny felgördül. (*A középen lévő asztalról redős, hosszú szoknyájú jelmezt – skirtdance-kosztümöt – vesz elő, világossárga selyem, ruhaderék nélkül, nyaknál zárt, bokáig érő, bő blúzujjakkal, és a jelmezt magára borítja*) Táncolnom kell.

ESCERNY (*feláll, és kezét csókol*) Engedje meg, hogy még egy kicsit itt maradjak.

LULU Maradjon, kérem.

ESCERNY Némi magányra van szükségem.

Lulu el

HATODIK JELENET

ESCERNY (*egyedül*) Mi a nemesség? – Hóbort, mint nálam? Vagy testi és szellemi tökély, mint ennél a lánynál?

Taps és bravókiáltások hallatszanak

Aki visszaadja emberekbe vetett hitemet, az az életet adja vissza nekem. Nem volnának-e testben és lélekben királyibbak ennek a nőnek a gyermekei, mint az olyan gyermekek, akiknek anyja éppoly kevésbé életrevaló, mint én voltam eddig a percig? (*Leül balra elöl, rajongó hangon*) A tánc megnemesítette a testét...

HETEDIK JELENET

Alwa, Escerny

ALWA Egyetlen pillanatig sem lehetek biztos benne, hogy valami nyomorult véletlen nem teszi-e tönkre az előadást.

Jobboldalt a tükör előtt álló karosszékre veti magát, a két úr most éppen fordítva helyezkedik el, mint az imént. Kissé fásultan és apatikusan társalognak

ESCERNY Még sohasem mutatkozott ilyen hálásnak a közönség.

ALWA Befejezte a skirtdance-t.

ESCERNY Máris jön, hallom...

ALWA Nem jön. Nincs ideje. – A kulisszák mögött öltözik át.

ESCERNY Két balerinakosztümje van, ha nem tévedek?

ALWA Úgy vélem, a fehér jobban áll neki, mint a rózsaszínű.

ESCERNY Úgy véli?

ALWA Ön nem?

ESCERNY Én úgy vélem, a fehér túllben túl testetlen.

ALWA Én úgy vélem, a rózsaszín túllben túl animális.

ESCERNY Én nem vélem úgy.

ALWA A fehér túllben inkább érvényesülnek természetének gyermeki vonásai!

ESCERNY A rózsaszín túllben inkább érvényesülnek természetének asszonyi vonásai!

Az ajtó fölött megszólal a villamos csengő

ALWA (*felugrik*) Az isten szerelméért, mi van!

ESCERNY (*szintén feláll*) Mi baja?

A villamos csengő a jelenet végéig szól

ALWA Valami történt...

ESCERNY Hogy ijedhet meg ennyire?

ALWA Pokoli zűrzavar lehet. (*El*)

Escerny követi. Az ajtó nyitva marad. Fojtott keringőhangok

Szünet

NYOLCADIK JELENET

Lulu hosszú színházi köpenyben belép, és behúzza maga mögött az ajtót. Rózsaszín balettjelmezt visel virágfüzérrel; átlósan átmegy a színen, és a tükör melletti karosszékre ül

Szünet

KILENCEDIK JELENET

Alwa, Lulu. Utána Schön

ALWA Elájult?

LULU Kérem, csukja be az ajtót.

ALWA Legalább jöjjön ki a színpadra.

LULU Láttá?

ALWA Kicsodát?

LULU Őt, a menyasszonyával.

ALWA A meny... (*A belépő Schönnek*) Megkímélhettél volna ettől a vicctől.

SCHÖN Mi van vele? (*Lulunak*) Hogyan játszhatod ki ellenem ezt a jelenetet?!

LULU Úgy érzem magam, mint akit megvertek.

SCHÖN (*elreteszeli az ajtót*) Táncolni fogsz – a felelősségemre mondom, amelyet vállaltam érted!

LULU A menyasszonya előtt?

SCHÖN Milyen jogon érdekel, hogy ki előtt? Szerződésed van. Gázsit kapsz...

LULU Mi köze hozzá?

SCHÖN Az előtt táncolsz, aki jegyet váltott. A tevékenységed független attól, hogy kivel ülsz a páholyomban!

ALWA Maradtál volna ülve! (*Lulunak*) Mondja meg, kérem, mit tegyek.

Kívülről kopognak

Az igazgató. (*Kiált*) Mindjárt, mindjárt. Egy pillanat. (*Lulunak*) Csak nem akar bennünket arra kényszeríteni, hogy félbeszakítsuk az előadást!

SCHÖN (*Lulunak*) A színpadra veled!

LULU Csak egy pillanatra hagyjon. Most nem tudok. Halálosan nyomorult vagyok.

ALWA A hóhér vigye el az egész hóbelevancot!

LULU Iktassa közbe a következő számot. Senki sem veszi észre, hogy most táncolok-e vagy öt perc múlva. Nincs erő a lábamban.

ALWA De aztán táncol?

LULU Olyan jól, ahogy tudok.

ALWA Olyan rosszul, ahogy akar.

Kintről kopogás

Megyek már! (*El*)

TIZEDIK JELENET

Schön, Lulu

LULU Igaza volt, hogy megmutatta, hova tartozom. Ehhez a legjobb módszer, hogy eljáratta velem menyasszonya előtt a lengőszoknyás táncot... Mindennél inkább szeretem, ha figyelmeztet a helyzetemre...

SCHÖN (*gunyorosan*) Ha származásodat vesszük tekintetbe, különös szerencséd, hogy még rendes emberek előtt is felléphetsz.

LULU Még ha szemérmetlenségem miatt azt se tudják, hova nézzenek.

SCHÖN Ostoba fecsegés! Szemérmetlenség? Ne csinálj szűkséget az

erényből! Éppen a szemérmertlenségedet fizetik meg arannyal, ahová csak lépsz. Az egyik bravózik, a másik pfujoz – neked ez mindegy! Kívánhatsz-e magadnak ragyogóbb diadalt, mint hogy egy rendes lány ki akar miattad rohanni a páholyából?! Van-e életednek más célja?! Amíg még egy szikrányit tiszteled magad, nem vagy tökéletes táncosnő! Minél félelmetesebben iszonyodnak tőled az emberek, annál inkább állsz hivatásod magaslatán!!

LULU Tökéletesen hidegen hagy, hogy mit gondolnak rólam. A világért sem akarok jobb lenni, mint amilyen vagyok. Így érzem jól magam.

SCHÖN (*erkölcsi felháborodással*) Ez az igazi természeted! Ezt nevezem őszinteségnek. Micsoda romlottság!!

LULU Nem tudtam, hogy egy szikrányit is tiszteltem magam eddig.

SCHÖN (*hirtelen gyanakodni kezd*) Csak semmi pojacáskodás...

LULU Uramisten – jól tudom én, mi lett volna belőlem, ha ön nem óvott volna meg.

SCHÖN Ma talán más vagy??

LULU Hál' istennek nem!

SCHÖN Ez rád vall!

LULU (*nevet*) És milyen túlcسordulóan boldog vagyok eközben!

SCHÖN (*kiköpi*) Fogsz most táncolni?

LULU Attól függ, hogyan és ki előtt!

SCHÖN A színpadon!

LULU (*gyermetegen kérő hangon*) Csak még egy perc türelmet. Kérem. Még nem tudok kiegyenesedni. Majd ha megszólal a csengő.

SCHÖN Ez lett belőled, mindannak ellenére, amit neveltetésedért és boldogulásodért áldoztam!

LULU (*ironikusan*) Túlbecsülte nemesítő hatását?

SCHÖN Kímélj meg a vicceidtől.

LULU Itt volt a herceg.

SCHÖN Úgy?

LULU Elvisz Afrikába.

SCHÖN Afrikába?

LULU Miért ne? Hiszen azért csinált belőlem táncosnőt, hogy valaki jöjjön és elvigyen.

SCHÖN De ne Afrikába!

LULU Miért nem mondott le rólam, míg ájultan feküdtem, és miért nem adott érte titkon hálát az Istennek?

SCHÖN Mert, sajnos, nem volt okom rá, hogy higgyek az ájulásodban!

LULU (*gunyorosan*) Nem bírta ki odalent?...

SCHÖN Mert rá kell ébresszelek, hogy ki vagy, és kihez nem szabad a pillantásodat felemelned!

LULU Félt, hogy esetleg súlyosan megsérültem?

SCHÖN Túlon túl jól tudom: elpusztíthatatlan vagy.

LULU Ezt tehát mégiscsak tudja?

SCHÖN (*felfortyan*) Ne nézz rám ilyen szemérmetlenül!!

LULU Senki se tartóztatja.

SCHÖN Megyek, mihelyt csöngetnek.

LULU Mihelyt ereje lesz hozzá! Hol az ereje? Három éve vőlegény. Miért nem nősz meg? Ön nem ismer legyőzhetetlen akadályokat. Miért hárítja rám a felelősséget? – Rám parancsolt, hogy vétessem el magam dr. Goll-lal. Rákényszerítettem dr. Gollt, hogy elvegyen. Rám parancsolt, hogy vétessem el magam a festővel. Jó képet vágtam a rossz játékhoz. Művészeket hoz divatba, hercegeket protezsál. Miért nem nősz meg?

SCHÖN (*tombolva*) Csakugyan azt hiszed, hogy te állsz az utamban?!

LULU (*mostantól a jelenet végéig diadalmaskodva*) Ha tudná, milyen boldoggá tesz a dühe! Milyen büszkévé tesz, hogy minden eszközzel megaláz! Olyan mélyen lealacsonyít, olyan mélyen, amennyire nő lealacsonyítható, mert azt reméli, hogy így könnyebben túlteheti magát rajtam. De önmagának okozott végtelen fájdalmat azzal, amit az imént nekem mondott. Látom önön. Önuralmának már csaknem a végére ért. Menjen! Ártatlan arája kedvéért hagyjon egyedül! Még egy perc, és hangulata az ellenkezőjére fordul, és olyan jelenetet rendez itt nekem, amelyért most nem vállalhatja a felelősséget!

SCHÖN Nem félek már tőled.

LULU Tőlem? Féljen önmagától! Nincs már szükségem önre. Kérem, menjen! Ne hárítsa rám a felelősséget. Jól tudja, nem kellett elájulnom ahhoz, hogy feldúljam a jövőjét. Ön végtelenül bízik a tisztességemben! Nemcsak a bűverőmben hisz; azt is hiszi, hogy jószívű teremtes vagyok. Sem bűverőm nincs, sem jószívű nem vagyok. Önnek csak az a balszerencséje, hogy ezt is, azt is hiszi.

SCHÖN (*kétségbeesve*) } Ne kavard fel a gondolataimat! Két férjed a föld alatt van már. Fogd a herceget, és táncold ízzé-porrá. Végeztem veled. Tudom, hol végződik benned az angyal, és hol kezdődik az ördög. Ha a világot olyannak veszem, amilyennek megalkották, akkor a Teremtőé a felelősség, nem az enyém! Az élet nekem nem szórakozás. LULU Ezért támaszt olyan magas igényeket az élettel szemben, amilyeneket senki más... Mondja, kettőnk közül ki igényesebb, ön vagy én?!

SCHÖN Hallgass! Nem tudom, mit gondolok és hogyan gondolom. Ha téged hallak, kiürül a fejem. Nyolc nap múlva házasember leszek. Könnyörgök a benned lakozó angyalhoz, hogy ne kerülj addig a szemem elé!

LULU Be fogom zárni az ajtóimat.

SCHÖN Csak hencegj! – Isten a tanúm, hogy amióta a világon küszködöm, soha senkit nem átkoztam ennyire!

LULU Ennek oka az alacsony származásom.

SCHÖN A romlottságod!

LULU Ezer örömmel vállalom magamra a bűnt! Most tisztának kell éreznie magát. Most szigorú erkölcsű mintalovagnak kell éreznie magát, megingathatatlan alapelveket valló erényhősnek – különben el sem vehetné azt az észveszejtően tapasztalatlan gyermeket...

SCHÖN Azt akarod, hogy megüsselek!

LULU (*gyorsan*) Igen! Igen! Mit mondjak még, hogy megtegye? A világért sem cserélnék most azzal az ártatlan gyermekkel! Pedig az a lány úgy szereti önt, ahogy nő még sohasem szerette!

SCHÖN (*felemeli az öklét*) Bocsássa meg nekem az Isten...

LULU Üssön meg! Hol a lovaglóostora! Üsse a lábamat...

SCHÖN (*megfogja a halántékát*) El, el innen!... (*Az ajtóhoz rohan, meg-gondolja magát, megfordul*) Kerülhetek-e így a gyermek színe elé? – Haza! – Bár kifuthatnék a világból!

LULU Legyen férfi. Vessen egy pillantást a tükörbe. A lelkiismeretnek nyoma sincs önben. Semmilyen gáztettől nem riad vissza. A legnagyobb hidegvérrel tönkretenné a lányt, aki szereti önt. Meghódítja a fél világot. Azt teszi, amit akar – és éppolyan jól tudja, mint én – hogy...

SCHÖN (*teljesen kimerülten lerogy a középen lévő asztaltól balra lévő székre*) Hallgass!

LULU ...hogy túl gyöngé, és nem tud elszakadni tőlem...

SCHÖN *(nyögve)* Ó! Ó! hogy gyötörsz!

LULU Nekem gyönyör ez a pillanat! – El sem tudom mondani, mennyire!

SCHÖN Az éveim! A világom!

LULU Sír, mint egy gyerek – a félelmetes, erőszakos ember! Most menj vissza a menyasszonyához, és mesélje el neki, hogy milyen lelkületű leányzó vagyok én – egy csöpp féltékenység sincs bennem!

SCHÖN *(csuklik)* A gyermek! Az ártatlan gyermek!

LULU Hogyan puhulhat meg ilyen hirtelen az ízig-vérig ördög? – De most menjen, kérem. Számomra már semmit sem jelent.

SCHÖN Nem tudok odamenni hozzá.

LULU Takarodjon! Akkor jelentkezzen újra nálam, amikor visszanyerte erejét.

SCHÖN Mondd meg az isten szerelmére, mit tegyek.

LULU *(felkel; köpenye a széken marad. A középén lévő asztalon félretolja a jelmezeket)* Itt van levélpapír...

SCHÖN Nem tudok írni...

LULU *(mögötte áll, székének támlájára támaszkodva)* Írja! – Mélyen tisztelt kisasszony...

SCHÖN *(habozva)* Adelheidnek hívom...

LULU *(nyomatékosan)* Mélyen tisztelt kisasszony...

SCHÖN *(írja)* A halálos ítéletem!

LULU Vegye vissza a szavát. Nem tudom a lelkiismeretemmel...

Schön leteszi a tollat, és könnyörgő pillantást vet Lulura

Írja: a lelkiismeretemmel összeegyeztetni, hogy önt végzetes sorsomhoz bilincseljem...

SCHÖN *(írja)* Igazad van. Igazad van.

LULU Szavamra mondom, hogy szerelmére...

Schön ismét megfordul

Írja: szerelmére méltatlan vagyok. Ezek a sorok bizonyítják ezt. Három éve próbálok elszabadulni: nincs erőm. Annak a nőnek a jelen-

létében írok önnek, aki uralkodik rajtam. Felejtsen el. Doktor Ludwig Schön.

SCHÖN (*feljajdul*) Ó, Istenem!

LULU (*félíg megijedve*) Csak semmi ó, Istenem! (*Nyomatékosan*) Doktor Ludwig Schön. – Utóirat: Ne próbáljon megmenteni.

SCHÖN (*végigírja, majd magába roskad*) Most – jön – a kivégzés...

NEGYEDIK FELVONÁS

Díszes terem német reneszánsz stílusban, súlyos, faragott tölgyfa mennyezettel. A falakon félmagasságig sötét faszobrok. Följebb mindkét oldalon kifakult gobelinek. A terem hátul fent lefüggönyözött karzat zárja le, ahonnan balról monumentális lépcső vezet le a színpad mélységbeli közepéig. Középen a karzat alatt a bejárati ajtó csavart oszlopokkal és homlokorumzattal. A jobb oldali falnál tágas, magas kandalló. Előrébb erkélyablak zárt, súlyos függönyökkel. A bal oldali falon a lépcső lábánál zárt függöny génuai bársonyból. A kandalló előtt ernyőként összecsukható kínai fal áll. A szabad lépcsőkorlát pillére előtt mutatós állványon egy kép: Lulu mint Pierrot antikizált aranykeretben. Balra elől széles heverő, ez előtt jobbra fotel. A terem közepén négyszögletes asztal, rajta súlyos terítő, körötte három magas támlájú kárpitozott szék. Az asztalon fehér virágcsokor

ELSŐ JELENET

Schön, Lulu, Geschwitz grófnő

GESCHWITZ *(a heverőn prémmel szegélyezett huszárkosztümben, magas állógallér, hatalmas mandzsettagombok, fátyol az arc előtt, a két kéz görcsösen a muffban; Lulunak)* Nem is hiszi, mennyire örülök, hogy láthatom önt nálunk, a művésznő-bálon.

SCHÖN *(balról elől)* Nincs semmi lehetőség, hogy a magunkfajta is belopakodjon?

GESCHWITZ Felségsértés volna, ha bármelyikünk támogatna ilyen csel-szövést.

SCHÖN *(a heverő mögött a közepén lévő asztalhoz megy)* Pompás virágok.

LULU *(a fotelban, nagyvirág-mintás reggeli ruhában, haja egyszerű kontyban)* Von Geschwitz kisasszony hozta nekem.

GESCHWITZ Ó, semmiség. Bizonyára férfijelmezt választ?

LULU Azt hiszi, illik hozzám?

GESCHWITZ *(a képre mutat)* Itt olyan, mint egy tündérmese.

LULU A férjem nem kedveli.

GESCHWITZ Helyi festő műve?

LULU Aligha ismerte.

GESCHWITZ Nem él már?

SCHÖN (*jobbra elől, mély hangon*) Megelégette a dolgot.

LULU Rosszkedved van.

Schön összeszedi magát

GESCHWITZ (*feláll*) Mennem kell, doktorné asszony. Nem maradhatok tovább. Ma este aktrajzolás lesz, és még annyi mindent kell előkészítenem a bálra. (*Köszön*) Doktor úr.

Lulu ktséretében a középén el

MÁSODIK JELENET

SCHÖN (*egyedül, körülnézve*) Augiász istállója. Ez életem alkonya. Mutassanak nekem egy zugot, amely tiszta még. A házban a dögvész. A legszegényebb napszámosnak megvan a maga tiszta fészke. Harmincévi munka, és ez az én családi köröm, az enyéim köre... (*Körülnéz*) Isten tudja, ki les megint rám! (*Belső zsebéből pisztolyt vesz elő*) Az életemet kell féltennem! (*Jobb kezében lövésre kész pisztollyal jobb felé megy, és a behúzott ablakfüggönynek beszél*) Ez az én családi köröm! A fickó még merészel...! – Ne lőjem inkább föbe magam? – Halálos ellenségeinkkel felvesszük a harcot, de... (*Felrántja a függönyt; senki sem rejtőzik mögötte*) A mocsok. – A mocsok... (*Megcsóválja a fejét, és átmegy a bal oldalra*) A téboly elűzte már az eszemet, vagy – kivétel erősíti a szabályt! (*Meghallja Lulu lépteit, és elrejt a pisztolyt*)

HARMADIK JELENET

Lulu, Schön. Mindkettő baloldalt elől

LULU Nem tudnád magad ma délutánra szabaddá tenni?

SCHÖN Tulajdonképpen mit akart ez a grófnő?

LULU Nem tudom. Le akar festeni.

SCHÖN Az emberbőrbe bújt balvégzet, amint éppen a tiszteletét teszi.

LULU Nem tudnád magad szabaddá tenni? Olyan szívesen kocsikáznék veled a parkban.

SCHÖN Éppen azon a napon, amikor a tőzsdén kell lennem. Egész vagyonom hullámokon hányódik.

LULU Szívesebben feküdnék máris a sírban, mint hogy egész életemet megkeserítse a vagyon.

SCHÖN Aki könnyen él, annak nem esik nehezére a halál.

LULU Gyerekkoromban mindig irtózatosan rettegtem tőle.

SCHÖN Hiszen ezért vettelek el.

LULU *(átöleli a nyakát)* Rossz hangulatban vagy. Túl sok gondot vállalsz magadra. Hetek és hónapok óta semmi sem jut nekem belőled.

SCHÖN *(megsimogatja a haját)* A derűdnek kellene beragyognia öreg napjaimat.

LULU De hiszen nem is vettél el.

SCHÖN Hát akkor kit vettem el?

LULU Én vettelek el téged.

SCHÖN Mit változtat ez a dolgon?

LULU Mindig attól félek, hogy sok minden megváltozik.

SCHÖN Sok mindent máris letiport az idő.

LULU Csak egyvalamit nem, hál' istennek!

SCHÖN Na, erre kíváncsi vagyok.

LULU Irántam való szerelmedet.

Schön arca megrándul, int Lulunak, hogy menjen előre. Mindketten balra elől el

NEGYPEDIK JELENET

GESCHWITZ GRÓFNŐ (*óvatosan kinyitja a középső ajtót, előrelopakodik és fülel; összeborzad, amikor az erkélyről hangokat hall*) Uramisten, itt van valaki... (*Elrejtőzik a kandalló ernyője mögé*)

ÖTÖDIK JELENET

Schigolch, Rodrigo, Hugenberg

SCHIGOLCH (*az ablakfüggönytől indul a lépcső teteje felé, megfordul*) Az ifjanc nyilván az Éjjeli Lámpásban hagyta a szívét?!

RODRIGO (*az ablakfüggöny nyílásában*) A nagyvilághoz ő még túl kicsi, és nem bír még ennyit gyalogolni. (*Eltűnik*)

SCHIGOLCH (*lejön a lépcsőn*) Hál' istennek, végre megint itthon vagyunk! Melyik szarházi suvikszolta ki megint a lépcsőt! Ha megboldogulásom előtt még egyszer gipszbe kell öntetnem a csontjaimat, akkor itt a pálmák között mint Medici Vénuszt mutathat be a szeretőinek. Csupa szirt. Csupa csapda.

RODRIGO (*hozza Hugenberget a karjában lefelé a lépcsőn*) Királyi rendőrkapitány a papája, és annyi bátorság se szorult a testébe, mint a legágrólszakadtabb csavargónak!

HUGENBERG Ha élet vagy halál forogna kockán, akkor megtudnátok, kivel van dolgotok.

RODRIGO Az öcskös szerelmi bánatával együtt nem több hatvan kilónál. Kössenek fel bármikor, ha nem így van.

SCHIGOLCH Hajítsd fel a plafonra, és kapd el a lábaddal. Ez kellőképpen felkorbácsolja majd fiatal vérét.

HUGENBERG (*rúgkapálva*) Ajjaj, ajjaj, kirúgnak az iskolából!

RODRIGO (*leülteti a lépcső alján*) Még nem is jártál értelmes iskolába!

SCHIGOLCH Némelyek itt máris kivágták a rezet. Csak semmi szerénység! Először is olyan korttyal kínállak benneteket, amelyet pénzért sehol sem kapni. (*Kinyit egy szekrénykét a lépcső alatt*)

HUGENBERG De ha most nem táncol be tüstént, úgy eltángállak benneteket, hogy még a másvilágon is borogathatjátok a púpjaitokat.

RODRIGO (*jobbra leül az asztalhoz*) Az öcskös a világ legerősebb emberét akarja eltángálni. (*Hugenbergnek*) Előbb kérj hosszúnadrágot az anyukádtól.

HUGENBERG (*leül balra az asztalhoz*) Inkább tőled kérek kölcsön egy bajuszt.

RODRIGO Azt akarod, hogy rögtön kihajítson az ajtón?

HUGENBERG Vigyen el a hóhér, csak tudnám, mit mondjak neki!!

RODRIGO Ő majd tudni fogja.

SCHIGOLCH (*két palackot és három poharat tesz az asztalra*) Az egyiket már tegnap felbontottam. (*Tölt a poharakba*)

RODRIGO (*védi Hugenberg poharát*) Ne tölts neki túl sokat, mert akkor mi isszuk meg a levét.

SCHIGOLCH (*mindkét kezével az asztallapra támaszkodik*) Dohányoznak az urak?

HUGENBERG (*kinyitja szivartárcáját*) Havannaimport!

RODRIGO (*szivart vesz ki*) Apukáé, a rendőrkapitányé?

SCHIGOLCH (*leül*) Mindenem van idehaza. Csak szólnotok kell.

HUGENBERG Tegnap faragtam neki egy verset.

RODRIGO Mit faragtál neki?

SCHIGOLCH Egy verset.

RODRIGO (*Schigolchnak*) Egy verset.

SCHIGOLCH Egy tallért ígért nekem, ha kipuhatolom, hol tud vele négy-szemközt találkozni.

HUGENBERG Tulajdonképpen ki lakik itt?

RODRIGO Mi lakunk itt!

SCHIGOLCH Jour fix – minden tözsdei napon! Egészségetekre!

Koccintanak

HUGENBERG Ne olvassam fel előbb nektek?

SCHIGOLCH (*Rodrigónak*) Miről beszél?

RODRIGO A verséről. Először kissé kánpadra akarja feszíteni a nőt.

SCHIGOLCH (*merőn bámulva Hugenberget*) A szemed! A szemed!

RODRIGO Igen, a szeme! Nyolc napja nem hagyja aludni a nőt ez a szem!

SCHIGOLCH (*Rodrigónak*) Ásd el magad!

RODRIGO Mindketten eláshatjuk magunkat! Egészségedre, Halál sógor!
SCHIGOLCH (*koccint*) Egészségedre, ugrifüles! Ha később valami még jobb ígérkezik, én bármely pillanatban hajlandó vagyok felkerekedni; de... de...

HATODIK JELENET

Lulu. Az előbbiek. Később Ferdinand

LULU (*balról be elegáns párizsi báli ruhában, mélyen dekoltálva, mellén és hajában virágok*) Ej, gyerekek, gyerekek, látogatót várok!

SCHIGOLCH De annyit mondhatok, megfizetnek ezért odaát!

Hugenberg feláll

LULU (*székének karfájára ül*) Szép kis társaságba került. Látogatót várok, gyerekek.

SCHIGOLCH Nekem is ki kell tűznöm valamit. (*Az asztalon álló csokorban matat*)

LULU Szép vagyok?

SCHIGOLCH Mi az ott neked elöl?

LULU Orchideák. (*Mellével Hugenberg fölé hajol*) Szagolja csak!

RODRIGO Escerny herceget várja, ugye?

LULU (*fejét rázza*) Isten ments!

RODRIGO Tehát megint valaki mást!

LULU A herceg elutazott.

RODRIGO Hogy királyságát elárverezze?

LULU Egy új népcsoportot kutat fel Afrika környékén. (*Feláll, felsiet a lépcsőn, és a karzatra megy*)

RODRIGO (*Schigolchnak*) A herceg ugyanis eredetileg feleségül akarta venni.

SCHIGOLCH (*mellére egy liliomot tűz ki*) Eredetileg én is feleségül akartam venni.

RODRIGO Eredetileg feleségül akartad venni?

SCHIGOLCH Hát te nem akartad eredetileg feleségül venni?

RODRIGO Igenis, eredetileg feleségül akartam venni!

SCHIGOLCH Ki ne akarta volna eredetileg feleségül venni!!

RODRIGO Úgy sohase kaptam volna meg!

SCHIGOLCH Még senki se bánta meg, hogy nem vette feleségül.

RODRIGO Hát nem a te lányod?

SCHIGOLCH Eszébe se jut.

HUGENBERG Hogy hívják az apját?

SCHIGOLCH Csak felvág velem!

HUGENBERG Hogy hívják az apját?

SCHIGOLCH Mit kérdez?

RODRIGO Hogy az apját hogy hívják.

SCHIGOLCH Apja sose volt neki.

LULU *(lejön a karzatról, és ismét Hugenberg székének karfájára ül)*

Micsodám nem volt sosem?

SCHIGOLCH Apád.

RODRIGO, HUGENBERG Apja. } *(egyszerre)*

LULU Úgy bizony, csodagyerek vagyok. *(Hugenberghez)* Hogy van megelégedve az apukájával?

RODRIGO Legalább tisztességes szivarokat szív a rendőrkapitány úr.

SCHIGOLCH Bezártad fönt az ajtót?

LULU Itt a kulcs.

SCHIGOLCH Hagytad volna inkább a zárban.

LULU Miért?

SCHIGOLCH Hogy ne lehessen kintről kinyitni.

RODRIGO Nem a tőzsdén van?

LULU Dehogynem, csakhogy üldözési mániában szenved.

RODRIGO Elkapom a lábánál fogva, hopp – és a plafonra ragad.

LULU Egy szórakozott oldalpillantással bekergeti önt az első egérlyukba.

RODRIGO Mit kerget? Kit kerget? *(Lecsúpasztja a karját)* Nézze csak meg ezt a bicepszet.

LULU Mutassa. *(Megindul jobbra)*

RODRIGO *(a karjára üt)* Gránit. Kovácsoltvas.

LULU *(egymás után megtapintja Rodrigo és a saját felső karját)* Csak ne volna ilyen hosszú a füle...

FERDINAND *(középen belép)* Doktor Schön úr.

RODRIGO (*felugrik*) Piszkos csirkefogó. (*A kandalló ernyője mögé akar bújni, visszahőköl*) Szent Isten! (*Jobbra elöl a függönyök mögé bújik*)
SCHIGOLCH Add ide a kulcsot! (*Elveszi Lulutól a kulcsot, és felvándorog a lépcsőn a karzatra*)

Hugenberg a székről az asztal alá mászik

LULU Kéretem.

Ferdinand el

HUGENBERG (*kikémlel elöl az asztalterítő szegélye alól, magában*) Remélem, hamar elmegy – akkor egyedül maradunk...

Lulu megérinti a lábujja hegyével. Hugenberg eltűnik

HETEDIK JELENET

Az előbbiek. Alwa

Ferdinand beengedi Alwát, aztán elmegy

ALWA (*esti öltözékben*) Úgy gondolom, a matinéra lámpafényben kerül sor. Én... (*Észreveszi Schigolchot, aki erőlködve vándorog fel a lépcsőn*) Hát ez kicsoda?

LULU Apád régi barátja.

ALWA Még sose láttam.

LULU Együtt csinálták végig a hadjáratot. Nyomorúságosan megy a sora.

ALWA Az apám is itt van?

LULU Együtt ittak egy pohárral. A tőzsdére kellett mennie. De előbb ebédelnünk, nem?

ALWA Mikor kezdődik?

LULU Kettő után. (*Mivel Alwa Schigolchot követi pillantásával*) Milyennek találasz?

Schigolch a karzaton át el

ALWA Nem volna jobb, ha erről inkább nem beszélnek?

LULU Csak a ruhámra gondolok.

ALWA A szabónőd nyilván jobban ismer, mint én – mint ahogy nekem téged ismernem szabad.

LULU Amikor megláttam magam a tükörben, férfi szerettem volna lenni... *(félbeszakítja magát)* a saját férjem!

ALWA Úgy látszik, irigyled a férjedet azért a boldogságért, amelyben részesíted.

Lulu balra, Alwa jobbra áll a középen lévő asztaltól. Alwa félénk tesszéssel nézi Lulut. – Ferdinand a középen be az étkészlettel, megteríti az asztalt; két teríték, egy üveg Pommery, előételek

Fáj a foga?

LULU *(Alwának)* Nem.

FERDINAND Doktor úr?...

ALWA Ma olyan nyavalyásnak látszik.

FERDINAND *(a fogain keresztül)* A magamfajta is ember. *(El)*

Alwa és Lulu az asztalhoz ül

LULU A legjobban jellemed szilárdságát becsülöm. Olyan tökéletesen biztos vagy magadban! Még akkor is a pártomra álltál, mint egy jó fivér, ha attól kellett félned, hogy emiatt összeveszel az apáddal.

ALWA Hagyjuk ezt. Az én sorsom... *(Fel akarja emelni elől az asztalterítőt)*

LULU *(gyorsan)* Én voltam.

ALWA Lehetetlen! Az én sorsom, hogy a legkönnyelműbb gondolatok közepette mindig a lehető legjobbra törekszem.

LULU Mindig bebeszélsz magadnak valamit, ahányszor rossz színben akarsz feltűnni önmagad előtt.

ALWA Miért hízelegsz így nekem? – Szent igaz, hogy talán nincs a földön még egy olyan rossz ember, mint én – aki annyi jót tett volna.

LULU Mindenesetre te vagy a világon az egyetlen ember, aki úgy védelmeztél, hogy közben nem aláztál meg önmagam előtt!

ALWA Azt hiszed, olyan könnyű volt?...

NYOLCADIK JELENET

Schön. Az előbbiek

SCHÖN (*megjelenik a karzaton a két középső oszlop között, a függönyt óvatosan széthajtva. A színpad felé beszél*) A saját fiam!

ALWA ...Istenáldotta adományaid folytán bűnözőkké tesszük környezetünket, anélkül, hogy sejtelmünk volna róla. Én is hús-vér ember vagyok, és ha nem testvérekként nőttünk volna fel egymás mellett...

LULU Ezért aztán csak neked szolgáltatom ki magam minden megfontolás nélkül. Tőled nem kell félnem.

ALWA Biztosítlak, vannak olyan pillanatok, amikor a szemünk látára dől romba teljes benső életünk. Minél több önmehtagadást vállal magára az ember, annál könnyebben törik meg. Ezen nem segíthet más, mint... (*Az asztal alá akar nézni*)

LULU (*gyorsan*) Mit keresel?

ALWA Könyörgök, engedd meg, hogy hitvallásomat megtartsam magamnak! Érinthetetlen szentségként több voltál nekem, mint ami egész életed során összes adottságoddal bárki másnak lehettél!

LULU Mennyire másként gondolkodsz erről, mint az apád!

Ferdinand a középben bejön, tányérokat vált, és sült kakast szolgál fel salátával

ALWA (*Ferdinandnak*) Ön beteg?

LULU (*Alwának*) Hagyd már békén!

ALWA Vacog, mintha lázas volna.

FERDINAND Még nem szoktam meg a felszolgálói munkát.

ALWA Írasson fel magának valamit.

FERDINAND (*a fogain keresztül*) Többnyire kocsis vagyok.

SCHÖN (*a karzaton, a színpad felé beszélve*) Ahá, tehát ő is. (*Helyet foglal a mellvéd mögött, szükség szerint takarja magát a függönnyel*)

LULU Melyek azok a pillanatok, amikor – mint mondtad – dől romba teljes benső életünk?

ALWA Nem akartam erről beszélni. Nem szeretnék pezsgőt kortyolgatva élcélődni azon, ami tíz éven át életem legfőbb boldogsága volt.

LULU Fájdalmat okoztam neked. Nem kezdem el újból.

ALWA Megígéred, egyszer s mindenkorra?

LULU Itt a kezem. (*Kezet nyújt neki az asztal fölött*)

Alwa habozva megragadja, megszorítja, majd hosszan és bensőségesen az ajkához nyomja

Mit csinálsz?

Rodrigo jobbról kidugja fejét a függöny mögül. Lulu Alwa fölött dühösen rápillant. Rodrigo visszahúzódik

SCHÖN (*a karzaton, a színpad felé beszélve*) És ott van még egy!

ALWA (*kezében tartja Lulu kezét*) Egy lélek – aki a túlvilágon kidörzsöli az álmat a szeméből... Ó, ez a kéz...

LULU (*ártatlanul*) Mit találsz rajta...

ALWA Egy kart...

LULU Mit találsz rajta...

ALWA Egy testet...

LULU (*szendén*) Mit találsz rajta...

ALWA (*izgatottan*) Mignont!

LULU (*teljesen értetlenül*) Mit találsz rajta...

ALWA (*szenvedélyesen*) Mignont! Mignont!

LULU (*a heverőre veti magát*) Ne nézz így rám – az isten szerelmére! Menjünk inkább, mielőtt késő nem lesz. Elvetemült ember vagy!

ALWA De hiszen mondtam neked, hogy én vagyok a legaljasabb gazember...

LULU Azt látom!

ALWA Nincs bennem tisztesség – büszkeség...

LULU És azt hiszed, én is ilyen vagyok!

ALWA Te? – Toronymagasan fölöttem ragyogsz – mint a nap a szakadék fölött... (*Letérdel*) Pusztíts el! – Kérlek, végezz velem! Végezz velem!

LULU Hát szeretsz?

ALWA Cserébe rád hagyom mindenemet!

LULU Szeretsz?

ALWA Szeretsz, Mignon?

LULU Én? – Soha senkit.

ALWA Én szeretlek. (*Fejét Lulu ölébe temeti*)

LULU (*mindkét kezével Alwa hajába túr*) Megmérgeztem az anyádat...

Rodrigo jobbról kidugja fejét a függöny mögül, meglátja Schönt, aki a karzaton ül, és jelekkel felhívja a figyelmét Lulura és Alwára. – Schön Rodrigóra szegezi pisztolyát. Rodrigo int neki, hogy Alwát célozza meg. Schön felhúzza a ravaszt, és Rodrigóra céloz. – Rodrigo riadtan visszabújik a függönyök mögé

LULU (*Látja, amint Rodrigo visszabújik, meglátja Schönt a karzaton, feláll*) Az apja!

Schön feláll, a függönyt leereszti maga előtt. – Alwa mozdulatlanul térdel tovább. – Szünet.

SCHÖN (*kezében újsággal, megragadja Alwa vállát*) Alwa!

Alwa feláll, mintha álmából verték volna fel

Párizsban kitört a forradalom.

ALWA Párizsban... hadd menjek Párizsba...

SCHÖN A szerkesztőségben fálnak verdesik a fejüket. Senki se tudja, mit írjon... (*Kinyitja az újságot, középen kivezeti Alwát*)

Rodrigo jobbról kirohan a függöny mögül, fel akar jutni a lépcsőn

LULU (*elállja az útját*) Itt nem tud kijutni.

RODRIGO Engedjen át!

LULU A karjába rohan.

RODRIGO Keresztüllövi a koponyámat.

LULU Jön.

RODRIGO (*visszatántorodik*) Ezer ördög és pokol! (*Felemeli az asztalterítőt*)

HUGENBERG Foglalt!

RODRIGO A mennyköbe is! (*Körülnéz, elbújik balra a lépcsőbejáratnál lévő függöny mögött*)

SCHÖN (*középen be, bezárja az ajtót, revolverrel a kezében a jobboldalt elől lévő ablakhoz megy, a magasba rántja a függönyt*) Hol van?

LULU (*a legalsó lépcsőfokon*) Odakint.

SCHÖN Az erkélyen át?

LULU Mestertornász.

SCHÖN Ezt nem láthattam előre. (*Lulu felé fordul*) Elvetemült terem-
tés, aki az utca mocsán keresztül a mártírhalálba hurcolsz!

LULU Miért nem adtál jobb nevelést nekem?

SCHÖN Te öldöklő angyal! Elháríthatatlan végzet! Vagy gyilkos leszek,
vagy megfulladok a szennyben; elhajózhatok, mint valami elbocsátott
fegyenc, vagy felakaszthatom magam a mocsár fölött. Te, vénségem
öröme! Hóhér kötele!

LULU (*hidegvérűen*) Hallgass, és ölj meg!

SCHÖN Rád íratam minden javamat és vagyonomat, és csak azt a tisz-
teletet követeltem, amellyel házamnak minden cseléd adózik. Kime-
rült a hiteled!

LULU Még évekig ki tudom egyenlíteni a számlám. (*Előrejön a lépcső-
ről*) Hogy tetszik az új ruhám?

SCHÖN Tűnj el, különben holnap elvesztem a fejem, és fiam a vérében
ázik. Gyógyíthatatlan ragályom vagy, aki miatt nyögve terelem az éle-
temet egész a sírig. Meg akarok gyógyulni. Értesz engem? (*Rátuk-
málja a pisztolyt Lulura*) Ez a te különlegességed. – Ne roskadj térdre!
– Magad alkalmazd magadon. Te vagy én, megmérkőzünk.

LULU (*mínthogy ereje már-már elhagyja, a díványra roskad; ide-oda
forгатja a revolvért*) Ez nem sül el.

SCHÖN Emlékszel még, miként rángattalak ki a rendőrtintakukac kar-
maiból?

LULU Sok benned a bizalom...

SCHÖN Mert nem félek egy szajhától? Vezessem a kezedet? Hát nem
szánod meg magad? (*Lulu Schöldre szegezi a pisztolyt*) Csak semmi vak-
lárma!

Lulu a mennyezetbe lő

Rodrigo kiugrik függőnye mögül, felrohan a lépcsőn, a karzaton át el

Mi volt ez?

LULU *(ártatlanul)* Semmi.

SCHÖN *(felemeli a függőnyt)* Hát innen mi röppent ki?

LULU Üldözési mániád van.

SCHÖN Még több férfit bújtattál el itt? *(Kitépi kezéből a pisztolyt)* Van más férfi látogatód is? *(Jobbra megy)* Meg akarom vendégelni a férfiaidat! *(Magasba rántja az ablakfüggőnyt, feltaszítja a kandalló ernyőjét, nyakon csípi Geschwitz grófnőt, és előrehurcolja)* A kürtön át érkezett? GESCHWITZ *(halálos félelemben Lulunak)* Mentsen meg tőle.

SCHÖN *(rázza Geschwitzet)* Maga is mestertornász?

GESCHWITZ *(nyöszörög)* Ez fáj.

SCHÖN *(rázza Geschwitzet)* Most már feltétlenül itt kell maradnia ebédre. *(Balra hurcolja, belöki a szomszéd szobába, rázárja az ajtót)* Nincs szükségünk hírharangra. *(Leül Lulu mellé, rátukmálja a revolvert)* Még elég golyó van benne számodra. Nézz rám. A saját házamban nem tudom meggátolni, hogy a kocsisom ne ékesítse szarvval a homlokomat. Nézz rám! A kocsisom tőlem kap bért. Nézz rám! Hát megfosztom én a kocsisomat valamitől, ha a gyalázatos kocsisszagot nem bírja az orrom?

LULU Fogass be, kérlek. Megyünk az operába.

SCHÖN A pokolba megyünk! Most én leszek a kocsis. *(A Lulu kezében lévő revolvert magától Lulu melle felé fordítja)* Azt hiszed, ha valaki annyi gyötrelmen megy át, amennyiben te részesítesz, nem vállalja-e élete alkonyán a gályarabság szégyenét azért az érdemért, hogy tőled megszabadítsa a világot? *(Lefogja Lulu karját)* Fejezd be. Ez legyen életem legboldogabb emléke! Nyomd le a ravaszt!

LULU Elválhatsz tőlem.

SCHÖN *(feláll)* Még csak ez kellene. Hogy holnap a következő fickó mulasson rajta, miként botorkálok iszonyodva szakadéktól szakadékgig, hátam mögött az öngyilkosság, előttem te. Mit merészelsz mondani? Lássam, mint vetik vadállatok elé, amit életemből beléd éltem? Látod-e ágyadon az áldozati bárányt? A fiatalember honvágyat érez irántad. Elváltál? A talpad alá tiportad, kiloccsantottad az agyát, véré felitat-tad aranyrögökkel. Váljak el? El lehet-e válni, ha két ember egymásba

nőtt, és a válással egyik felünk is búcsút mondana? (*A revolverért esdekelve*) Add ide.

LULU Kegyelem!

SCHÖN Meg akarlak kímélni a fáradságtól.

LULU (*kitépi magát Schön kezei közül, lefelé tartja a revolvért; határozott, öntudatos hangon*) Nem csökkenti értékemet, hogy az emberek megölték magukat miattam. Ugyanolyan jól tudtad, miért veszel feleségül, mint ahogy én tudtam, miért megyek hozzád. A legjobb barátodat megcsaltad velem, nem csalhattad meg velem még önmagadat is. Ha életed alkonyát hozod nekem áldozatul, akkor megkaptad érte egész ifjúságomat. Tízszer jobban értesz hozzá, mint én, hogy mi értékesebb. Sohasem akartam másnak mutatkozni a világban, mint aminek láttak, és sose láttak másnak a világban, mint ami vagyok. Arra akarsz kényszeríteni, hogy röpítsek golyót a szívembe. Nem vagyok már tizenhat éves; de ahhoz, hogy golyót röpítsek a szívembe, mégiscsak túl fiatal vagyok!

SCHÖN (*rátámad*) Le veled, gyilkos! Le veled! Térdre, gyilkos! (*A lépcső elé hurcolja. Felemeli a kezét*) Le veled – és ne merj többé felállni!

Lulu térdre roskad

Imádkozz az Istenhez, gyilkos, hogy adjon neked erőt! Könyörögj az éghez, hogy legyen erőd hozzá!

HUGENBERG (*felugrik az asztal alól, félrelökve a széket*) Segítség!

Schön Hugenberg felé fordul, hátat fordítva Lulunak. Lulu ötször rálő Schönre, és tovább nyomkodja a ravaszt

SCHÖN (*előrezuhan, Hugenberg felfogja, és a székbe ülteti*) És – itt – van – még – egy...

LULU (*Schön felé rohan*) Mindenható...

SCHÖN Tűnj el a szemem elől – Alwa!

LULU (*letérdel*) Csak őt szerettem!

SCHÖN Szajha! Gyilkos! – Alwa! Alwa! – Vízet!

LULU Vízet! Szomjan hal. (*Pezsgőt önt egy pohárba, és Schön ajkához tartja*)

ALWA (*jön a karzaton keresztül, lejön a lépcsőn*) Az apám! Szent Isten, az apám!

LULU Agyonlőttem.

HUGENBERG Ő ártatlan!

SCHÖN (*Alwának*) Te vagy az. Nem sikerült.

ALWA (*fel akarja emelni Schönt*) Le kell feküdnöd. Gyere.

SCHÖN Ne így fogj meg. – Kiszáradok...

Lulu jön a pezsgőspohárral

(*Lulunak*) Rád ismerek. (*Iszik, azután Alwának*) Ne hagyd megszökni. Most rajtad a sor...

ALWA (*Hugenberghez*) Segítsen, vigyük az ágyba.

SCHÖN Nem, nem, kérem, nem. (*Lulunak*) Pezsgőt, gyilkos...

ALWA (*Hugenbergnek*) Fogja meg. (*Balra mutat*) A hálósobába.

Feltámogatják Schönt, és jobbra elvezetik. Lulu az asztalnál marad, kezében pohár

SCHÖN (*nyög*) Istenem, Istenem, Istenem...

Alwa zárva taldlja az ajtót, a kulccsal kinyitja. Geschwitz grófnő lép elő

(*Meglátja és mereven felegyenesedik*) Az ördög... (*Hanyatt zuhan a szőnyegen*)

LULU (*mellé borul, ölébe veszi Schön fejét, megcsókolja*) Túl van rajta. (*Felegyenesedik, indul felfelé a lépcsőn*)

ALWA Innen el nem megy!

GESCHWITZ (*Lulunak*) Azt hittem, te voltál az.

LULU (*leborul Alwa előtt*) Nem szolgáltatatsz ki a bíróságnak. Az én fejemet vágják le. Agyonlőttem, mert agyon akart löni. Senkit se szerettem ezen a világon, csak őt. Alwa, kívánj, amit akarsz. Ne hagyd, hogy a törvény kezére kerüljek. Kár értem! Még fiatal vagyok. Hű leszek hozzád, amíg élek. Csak hozzád akarok tartozni. Nézz rám, Alwa! Ember, nézz rám! Nézz rám!

Kintről dörömbölnek az ajtón

ALWA A rendőrség. (*Kimegy ajtót nyitni*)

HUGENBERG Ki fognak rúgni az iskolából.